Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…мнай 1921 оной …брин 27-ноо гарана | № 154 (14265) | 1976 оной июлиин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

…Б НАЙРАМДАЛАЙ, СОЦИАЛЬНА ДЭБЖЭЛТЫН АША ТУҺАДА

ЕВРОПЫН КОММУНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИИН НЭЭГДЭҺЭН ТУХАЙ КОММЮНИКЕ

…опын Коммунис ба хү…ишэнэй партинуудай …енци Германиин Де…ическа Республикын …л хото Берлиндэ хү…ез эхилбэ. Конферен…емэ иимэ: «Европодо …рамдал, аюулгүй бай…арилсаа холбоо болон …ьна дэбжэлтэ ханга…үлөө» Германиин Со… нэгэдэмэл партиин …альна Комитедэй …льна секретарь нү…рих Хонеккер кон…ине нээжэ, аха дүү …үдай делегацинуудые …үрхэнһөө амаршалба.

…опын Коммунис ба хү…ишэнэй удаадахи пар…ай:

…-гэй Түрүүлэгшын ор… нүхэр Жан Терф тү… Бельгиин Коммунис …ин;

…П-гэй Центральна Ко…ой Нэгэдэхи секретарь нүхэр Тодор Живков түрүүтэй Болгариин Коммунис партиин;

КПД-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Кнуд Есперсен түрүүтэй Даниин Коммунис партиин;

ГКП-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Герберт Мис түрүүтэй Германиин Коммунис партиин;

СЕПГ-гэй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Эрих Хонеккер түрүүтэй Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин;

КПФ-эй Түрүүлэгшэ нүхэр Аарне Сааринен түрүүтэй Финляндиин Коммунис партиин;

ФКП-гэй Генеральна секретарь нүхэр Жорж Марше түрүүтэй Франциин Коммунис партиин;

КПГ-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Харилаос Флоракис түрүүтэй Грециин Коммунис партиин;

КПВ-гэй Генеральна секретарь нүхэр Горд Макленнан түрүүтэй Великобританиин Коммунис партиин;

КПИ-гэй Генеральна секретарь нүхэр Майкл о'Риордан түрүүтэй Ирландиин Коммунис партиин;

ИКП-гэй Генеральна секретарь нүхэр Энрико Берлингуэр түрүүтэй Италиин Коммунис партиин;

СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосип Броз Тито түрүүтэй Югославиин Коммунистнуудай Союзай;

КПЛ-эй Түрүүлэгшэ нүхэр Доминик Урбани түрүүтэй Люксембургын Коммунис партиин;

КПН-эй Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр Хенк Хукстра түрүүтэй Нидерландын Коммунис партиин;

КПН-эй Түрүүлэгшэ нүхэр Мартин Гуннар Кнутсен түрүүтэй Норвегиин Коммунис партиин;

КПА-гай Түрүүлэгшэ нүхэр Франц Мури түрүүтэй Австриин Коммунис партиин;

ПОРП-ын Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Эдвард Герек түрүүтэй Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй партиин;

ПКП-гэй Генеральна секретарь нүхэр Алваро Куньял түрүүтэй Португалиин Коммунис партиин;

РКП-гэй Генеральна секретарь нүхэр Николае Чаушеску түрүүтэй Румыниин Коммунис партиин;

СКП-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр Эрменджильдо Гаспарони түрүүтэй Санмаринска Коммунис партиин;

ЛПК-гай Түрүүлэгшэ нүхэр Ларс Вернер түрүүтэй Швециин коммунистнууд гэдэг зүүнэй партиин;

ШПТ-гэй Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, ШПТ-гэй Центральна Комитедэй секретарь нүхэр Якоб Лехляйтер түрүүтэй Швейцариин Ажалай партиин;

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин;

КПИ-гэй Генеральна секретарь нүхэр Сантьяго Каррильо түрүүтэй Испаниин Коммунис партиин;

КПЧ-гэй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Густав Гусак түрүүтэй Чехословакиин Коммунис партиин;

КПТ-гэй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Исмаил Билен түрүүтэй Турциин Коммунис партиин;

ВСРП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Янош Кадар түрүүтэй Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин;

Баруун Берлинэй СЕП-эй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Эрих Циглер түрүүтэй Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин;

АКЭЛ-эй Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн нүхэр Христос Петас түрүүтэй Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) делегацинууд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана.

Конференци хүдэлмэриин гурим батална.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев июниин 29-нэй үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ГУРБАДАХИ СЕССИ

Үсэгэлдэр Соведүүдэй байшангай конференц-зал соо Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси болобо. Сессиие республикын Верховно Соведэй түрүүлэгшэ, депутат **Б. Б. Ямпилов** нээтээ. Сессиин үзэмжэдэ иимэ асуудалнууд табигдаа гэбэл:

1. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, республика дотор арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ ба шанарыень һайжаруулха хэмжээнүүд тухай;
2. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн тухай;
3. Республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай бүридэлдэ зарим хубилалтануудые оруулха тухай;
4. Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй бүридэлдэ хубилалтануудые оруулха тухай;
5. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

Зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудай баталагдаһанай һүүлээр республикын Верховно Соведэй мандатна комиссиин түрүүлэгшэ, депутат **А. Б. Бардоновто** үгэ үгтэбэ. Республикаһаа гаража ошоһон депутадуудай орондо Улаан-Үдын Подкаменска һунгуулиин 11-дэхи, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын һунгуулиин 118-дахи округуудта байгша оной апрелиин 11-дэ һунгалта үнгэргэгдэһэн байгаа гэжэ нүхэр Бардонов тэмдэглэбэ. Дурсагдаһан округуудһаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар нүхэр Колиниченко А. Н., Тухаринов Ю. В. гэгшэд һунгагдаһан байгаа. Тэдэнэй этигэмжэ гүлөөлэлгые мэдэрхэ гэһэн тогтоол республикын Верховно Совет нэгэн дуугаар баталан абаба.

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, республика дотор арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ ба шанарыень һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудалаар республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **А. И. Кораблев** сесси дээрэ элидхэл хэбэ.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **В. Б. Базаров,** Загарайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **А. В. Смолин,** республикын нютагай промышленностиин министр, депутат **М. Ф. Завгородняя,** Буряадай мебель хэдэг ба модо болбосоруулгын комбинадай модошо дархан, депутат **В. Н. Яньков,** КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. С. Берешинов,** Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой начальник, депутат **А. С. Асеев,** Хяагтын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **И. П. Осеев,** республикын худалдаа наймаанай министр, депутат **М. М. Хабалов,** Улаан-Үдын авиазаводой шэрдэгшэ, депутат **Х. Б. Доржиева,** Түнхэнэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. Д. Таханов,** Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой директор, депутат **Р. Л. Бандеев,** Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой слесарь-хабсаргагша, депутат **В. И. Вострикова,** республикын ой модоной ажахын министр, депутат **Н. Е. Медведев,** республикын мяханай промышленностиин нэгэдэлэй генеральна директор **Ю. В. Шитиков** гэгшэд хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, депутат **В. Г. Бирюков** Верховно Соведэй сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Зүбшэгдэһэн асуудалаараа Верховно Соведэй сесси зохихо тогтоол баталан абаба.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ, депутат **Б. С. Семеновой** дурадхалаар зүбшэн хэлсэгдэхэ зүйлнүүдэй бусад асуудалнуудаар Верховно Совет тогтоолнуудые баталан абаа.

Энээгээр Буряадай АССР Верховно Соведэй гурбадахи сесси хүдэлмэреэ дүүргэһэн байна.

…хэр Э. ХОНЕККЕРОЙ …лэһэн үгэ

…дэтэ нүхэдүүд!

… дүү партинуудай бү…легацинуудые Герма… Социалис нэгэдэмэл …н Центральна Коми…үмэнэһөө, Германиин …ратическа Республи… коммунистнуудай ба …оной үмэнэһөө халуу…маршалнаб. Берлинэй …енци хадаа Европын …нис ба хүдэлмэришэ…артинуудай эгээл олон …эгшэдэй хабаадалгатай …еренци болоно. 29 ком… ба хүдэлмэришэнэй …нуудай делегацинууд …иллион үлүүтэй комму…үудые түлөөлнэ. Ма…артинууд, энэ конфе… манай түбиин хүдэл…шэн ангиин, ажалшадай, …удай үндэһэн зорилго…ые зүбшэн хэлсэхэ бай…жэ хэлэхэ дүүрэн эрхэ…

…асхоорондын оршом …үлэй үедэ таарамжа…шухала хубилалтанууд … Эдэ хубилалтанууд …идээ Советскэ Союзай …усад социалис оронуу…коммунис партинуудай, … түрүү. демократиче…хүсэнүүдэй удаан сагай, …осотой нэтэрүү ба шэн…то тэмсэлэй дүн боло…

…ропын коммунис ба хү…эришэнэй партинууд … оной октябрь соо Вар…а зүбшэлхы уулзалга …гэхэдөө, эдэ түүхэтэ …лалтануудые хараада … өөһэдһөөнь гадна, … эб найрамдалда дура… империализмда эсэргүү … хүсэнүүдэй сэдьхэл бо…е гүн ехээр доһолгодог …лго урдаа табиһан бай… Энэмнай Европодо эб …рамдал, аюулгүй байдал, …лсаа холбоо ба соци…а дэбжэлтэ хангахын …ө тэмсэлэй саашанхи …эл болон саашанхи за… хүдэлмэришэн ангида, …уудта дурадхаха гэһэн …

…хэ зуура, ушар байда…хүгжэлтэ урагшаа шууд …аа Хүйтэн дайе дабажа, …ардуу байдал һулаару… хубилалтын болоһон …р аюулгүй байдал, ха…аа холбоо хангаха зо…оор Хельсинкидэ зар…һан зүблөөнэй дүнгүүд …р эли тодоор харагдаа.

…ндэ, Берлиндэ бидэнэй …шэн хэлсэжэ байгаа …удал онсо шухала бай…араа илгарна.

Шахардуу байдал һуларуулхын, социальна дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлээрэ урагшаа дабшахын тула мүнөө юу хэхэ шухалаб гэһэн асуудалда тодо һонор харюу үгэхыень арадууд эб найрамдалта, хүгжэлтэ дэбжэлтэтэ Европын түлөө түрүү тэмсэлшэд үнинэй болоһон коммунистнуудһаа хүлеэнэ. Европын арадууд ба демократическа хүсэнһөө гадна, мүн бусад иимэ найдабаринуудаар эзэлэгдэнхэй байна гэжэ хэлэхэ бүрин эрхэтэйбди.

Энэ конференци үнгэргэжэ, агууехэ, харюусалгатан, түүхэтэ зорилгоёо бидэнэй хамтааран дүүргэхэ байһанда этигэжэ байһанаа манай парти элирхэйлнэ. Энээнэй тулада манай партинууд ашатай туһатай бэлэдхэлэй хүдэлмэри хамтааран ябуулаа. Тэрэнэй аша үрэнь редакционно комиссиин табиһан документын проект болоно.

Хани ёһоной оршон байдалда хэгдэһэн бэлэдхэл партинуудай үгээ ойлголсолгодо, таару хараа бодол тодорхойлгодо, харилсаа холбоондо туһа хүргэһэниинь дамжаггүй. Манай конференциин зүбшэн хэлсэхэ асуудалаар Европын коммунистнуудай һанал бодолнуудаа үргэнөөр мэдэсэлгые манай парти ехэ удха шанартайда тоолоно. Энэ хадаа амгалан байдалай, социализмын хэрэгэй түлөө тэмсэлдэхи хамтын хүсэл эрмэлзэл ба уг зорилгонуудые элирхэйлһэн ябадал болоно гэжэ Германиин Социалис нэгэдэмэл парти тоолоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай энэ шухала конференциин Германиин Демократическа Республикын ниислэлдэ боложо байһандань манай парти ехээр омогорхоно, баясана. Энэ ушар асари ехэ зол байхын хажуугаар ехэ уялга болоно гээд тоолонобди. Манай республикада аятай һайнаар байжа бусахыетнай хүсэнэбди.

Энэ конференци хамтын уг зорилго туйлаха хэрэгтэ шухала хубитаяа оруулха гээд Германиин Социалис нэгэдэмэл парти найдана, үрэ түгэсөөр, һайнаар хүдэлмэрилхыень конференцидэ хабаадажа байгаад бүгэдэндэ хүсэнэ. Европын 29 коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцине нээгдэһэндэ соносхоһыемни зүбшөөгыт.

…үхэр Л. И. Брежнев нүхэр Э. Герегтэй …ани ёһоор уулзаба

…КПСС-эй ЦК-гай Гене…на секретарь Л. И. …жнев ПОРП-ын ЦК-гай …эдэхи секретарь Э. Ге…тэй июниин 29-дэ Бер…ндэ хани ёһоор уулзаба.

…Гадаадын политикын ба …асхоорондын коммунис …дэлөөнэй гол шухала …суудалнууд хөөрэлдөөнэй …дэ зүбшэн хэлсэгдээ.

…КПСС-эй XXV съездын …ОРП-ын VII съездын …иидхэбэринүүдые бэелүүлжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд хэһэн байна. Аха дүү хоёр партиин, социалис гүрэнүүдэй харилсаанай ашаг үрэ ехэтэй дүнгүүдые нүхэд Л. И. Брежнев, Э Герек үндэрөөр сэгнээд, бүхы асуудалнуудаар совет-польско харилсаа холбооe саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэд.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци июниин 29-дэ Берлин хотодо нээгдээ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев конференци дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

ТАСС-ай фото. (фототелеграфаар абтаба).

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИИН ТОЛГОЙЛОГШО НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ хабаадагшадые халуунаар амаршална. Арбан таба хахад миллион совет коммунистнуудай аха дүүгэй хани барисаанай, дашалхы ёһоор һаналаа нэгэдэлгын мэдэрэлые таанадта дамжуулнабди. Тэрэшэлэн оролдолго гаргаһанайнь түлөө, манай конференцине эрхим һайнаар эмхидхэһэнэйнь түлөө Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин этигэмжэтэ нүхэдтэ. нүхэр Хонеккертэ өөртэнь үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Европын хорин юлэн компартиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад энэ зал дотор һууна. Ажалшан арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө, ниитын шэнэ, тааруу ёһо гуримай түлөө, арадуудай хоорондын үнэхөөрөө бага бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы наһаяа зорюулһан хүнүүд эндэ сугларaa. Манай партинууд ондо ондоо оршон байдалда хүдэлмэрилнэ, өөр өөрынгөө орон доторхи тодорхой оршон ойн далтай тактика ба стратегиеэ тааралдуулан, элдэб зорилгонуудые шиидхэнэ. Гэхэ зуура, бидэнэр бүгэдөөрэн — нэгэ зорилготой тэмсэлдэ хабаадагшад болонобди, бүгэдөөрэн нэгэ шэглэлтэйгээр дабшанабди, ниитэ дээрээ арюун һайхан аласай уг зорилго бидэнэр бүгэдые нэгэдхэнэ. Тиимэл ушарһаа һанал бодолнуудаа мэдэлсэбэл, Европодохи амгалан байдал, харилсаа холбоон, аюулгүй байдал, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ мэтэ тон шухала, хойшолуулашагүй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэл, ниитын хэрэгтэ, бидэнэртэ, Европын коммунистнуудта ашатай туһатай байна.

Эндэ, Берлиндэ бидэнэй сугларһан ябадал ехэ ушар удхатай гэжэ тоолоходо болохо. Берлин хадаа гитлеризмые бута сохилгын түгэсхэгдэһэн хото, бүри 30 жэлэй урда тээ һандархай байһан аад, мүнөө социалис һэргэн мандалгын, һалбаралгын ба урагшаа эрмэлзэн дабшалгын эрхим жэшээ болоод байһан хото. Энэ хадаа мүнөө Германиин Демократическа Республикын ниислэл, һаяхан СЕПГ-гэй IX съезд дээрэ дахинаа лаблагдан баталагдаһан, ерээдүйн коммунис байдалай аша туһада зорюулагдадаг амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажалтай бүхы хүсэл эрмэлзэлнүүдэйнь холбоотой гүрэнэй ниислэл хото болоно.

Тиин, энэл Берлин амгалан тайбан байдалай, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын шэнэ хэрэгүүд тээшэ дабшаха замуудые Европын арадуудта дурадхахын тула сугларһан Европын коммунистнуудые хүндэмүүшээр угтаба. Энэнь Европодохи түүхэтэ хубилалтануудай эли тодо гэршэ болоно.

Мүнөө манай түби — гушан жэлэй урда тээ дэлхэйн хоёрдохи дайгаар һандаргагдаһан, шуһаар будагдаһан, гал дүлөөр соробхилһон Европо бэшэ болоһоор үнинэй. Энэ хадаа оройдоо 10—15 жэлэй урда тээ, «хүйтэн дайнай» үедэ байһан Европо бэшэ болонхой. Уласхоорондын оршом соохи, мүн олон гүрэнүүд доторхи ангиин хүсэнүүдэй хубаарал хубилаа. Европын ниитын байдалда хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй манлай — коммунис партинуудай дүүргэдэг үүргэнь ехээр ургаҺаа.

Мүнөө Европын арадуудай туйлаһан юумэнүүд түбхын түрүүн фашис эзэрхэг түримхэйшүүлдэ ба боолшологшодто эсэргүү сүлөөрэлгын тэмсэлэй аша үрэ мүн болоно. Хэдэн арбаад миллион хүнүүд энэ тэмсэлдэ ами наһаяа үгэһэн байна. Эдэнэр Европые шэнэдхэлгын хэрэгтэ хубитаяа оруулаа. Энээниие хэзээшье мартахагүйбди.

Мүнөөнэй Европо — зүбшэн хэдэ хэдэн оронуудта социализмын ба коммунизмын амжалтатангаар байгуулагдажа байһанай гэритэн үрэ болоно. Энэ хадаа баһал уласхоорондын оршом соо социализмын оронуудай ябуулжа байгаа эб найрамдалай түлөө оролдосотой нэтэрүү, сэхэ шууд тэмсэлэй үрэ мүн.

Гэхэтэй хамта Европын шэнэ түхэл шэнжэнь — буржуазна оронуудай хүдэлмэришэн анги түрүүгэй ажалшадай улам үргэдэн бадаржа байгаа ангиин тэмсэлэн, бата бэхи эб найрамдалай түлөө үргэн олон улад зоной тэмсэлэй аша үрэ болоно.

Бидэнэй үзэжэ байгаа үе сагай онсо илгаата шухала шэнжэнь юуб гэхэдэ, мүнөөнэй Европодохи эдэ хубилалтанууд капитализмын ниитэ кризисэй улам гүнзэгыржэ байһан оршон байдалда бэелүүлэгдэнэ. Энэ хадаа гансахан экономическа бэшэ, мүн политическэ, моральна кризис болоно гэжэ эндэ тусхайлан тэмдэглэхые хүсэгдэнэ. Капитализм гэзшэ ерээдүйнгөө хуби заяае алдаһан, тиин ондоо, социалис замай тала баригшадай тоое улам олошоруулжа байһан общество болоно гэжэ энэ ушар олониитэдэ улам ехээр этигүүлнэ. Империалистнуудай сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдые, яаралтайгаар зэбсэглэлгые дэбэргэлгээршье, монополинуудай экономическа нэгэдэлгээршье, социальна реформонуудые хэһэн хэбэр үзүүлэлгээршье, мүрдэлгэ хэһээлгэнүүдээршье энэ кризисые зогсоожо шадагдахагүй.

Европын хуби заяае империализмын дура зоргоороо хубилгажа шадахала болиһоныень хэзээ хэзээнэйхиһээ эли тодоор харагдана. Эндэхи хуби заяануудые тодорхойлолгодо мүнөө социалис гүрэнүүд, капиталай оронуудтахи хүдэлмэришэнэй ба демократическа хүдэлөөн шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ. Гуша гаран жэлэй турша соо амгалан тайбан байдалда Европын оршожо байһандань эдэ хүсэнүүд лэ шиидхэхы габьяатай.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа хойшо энэ түбиие түгшүүрилтэй байдалда оруулһан олохон түбэгтэй, аюултай асуудалнууд Европодохи шэнэ оршон байдалда одоошье шиидхэбэреэ олоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ Франциитай, ФРГ-тэй, баруун тээхи бусад оронуудтай социалис гүрэнүүдэй баталһан шухала договорнууд ба хэлсээнүүд, Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээн Европодохи уласхоорондын оршон байдалые һайжарха тээшэнь хубилгаа.

Амгалан гуримаар зэргэ оршолгын гол ёһонууд гүрэнүүдэй хоорондын харилсаандахи гол шэглэл болонхой. Энэ ушар США-гай ба Канадын хабаадалгатайгаар ниитэ Европын зүблөөе амжалтатай үнгэргэһэн баримта дотор хүсэд бүрнөөр бэелэлээ олонхой. Энэ хадаа эб эетэй байхые хүсэдэг хүсэнүүдэй угаа ехэ политическэ илалта мүн.

Зүблөөнэй үрэ дүн болоһон документ гүрэнүүдэй амгалан ёһоор харилсаагын ба хани барисаанай үргэн, олон талын хуули болоно. Зүблөөнэй бүхы хараа бодолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ оролдонобди. Гэхэтэй хамта Европодо бата бэхи эб найрамдал хангаха шэглэлтэй байһан туладань, энэ документые ехээр сэгнэнэбди. Ниитэ Европын зүблөөнэй гол зорилгонь — Европын арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ гэһэн байгаа.

Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын амжалта эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хүсэнүүдые зоригжуулһан, бэхижүүлһэн, олониитын дунда тэдэнэй нэрэ хүндэ ба нүлөөе бүри ехэ болгоһон байна. Буржуазна оронуудай засаг баригша бүлэгүүдэй дундаһаа зүб бодол баримталдаг түлөөлэгшэдэй харaa бодолнууһай үндэһэтэй байһые элирхэйлэн харуулаа. Гэхэ зуура, энэ ушар хархис этгээдүүд ба дайн жүрөөдэйшэдые, «хүйтэн дайнай» үе саг тээшэ Европые, бүхы дэлхэйе дахинаа татаха гэжэ, ядерна һандаралай эрмэг дээрэ байлгаха гэжэ хүсэгшэдые һэргэгшүүлээн, дэбэргэһэн байна. Үхэлэй ба һандаралай зэбсэгүүдые бүтээн баяжагшад, социализмын оронуудта эсэргүү, коммунистнуудта эсэргүү «крестово поход» һүжэрөөхэһөө ондоогоор политическэ үүргэеэ мэдэрдэггүйшүүл гэхэ гү, али ондоо гүрэнүүд ба арадуудые Хитадай маоис хүтэлбэрилэгшэд шэнгеэр хоорондонь зүришэлдүүлэн, өөрөө ашаг туһада хүртэхэ гэжэ бодомжолон, «шэнэ дайнда бэлдэхыень» сэхэ уряалагшад тэшхэһэн байна.

Шахардуу байдалые һуларуулгада эсэргүү элдэб эсын тэдэ хүсэнүүдэй ябуулга олон түхэл маягтай байна. Гэхэ зуура, үзэгдөөгүй ехэ дэлисэ далайсатай болоһон зэбсэглэлгые улам һүжэрөөхэ гэдэг эрмэлзэл тэдэнэй ябуулгын гол зорилгонь болоно.

Тиихын тула империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд ба тэдэниие дагагшад баруун оронуудта тохёолдоһон хэбэртэй «совет аюул» гэдэг тухай мэдээжэ худал хуурмаг үгэнүүдые дахинаа тараана. Советскэ Союзай ба бусад социалис гүрэнүүдэй политикые бүдүүлигээр хазагайруулһан шал худал баталамжанууд дээгүүр тушаал зиндаатай ажал ябуулагшадаар, мүн мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүдээр үсэд нэтэрүүгээр тараагдана.

Бусад гүрэнүүдтэхи дотоодын политическэ хэрэгүүдэй түлөө, граждан ба национально - сүлөөрэлгын дайнуудай түлөө «харюусалга» социализмын оронуудта хардалгын гуримаар, хорото зорилгоор тохогдоно. Алмай гэнэн этгээдүүдые «ородой һүрэг танкнуудаар» айлгана, СССР ба Варшавска договорто хабаатан бусад оронууд буу зэбсэгүүдые угаа олоор түхеэржэ, «Баруун Европодо эсэргүү дайнда» бэлдэжэ байнхай гэхэ мэтээр тэдэ этгээдүүдтэ этигүүлхэ гэжэ оролдоно.

Гэхэ зуура, баримтануудые, бодото байдалые дурдамсаар, тэдэ хардалга түрдэлгэнүүдынь саарһан балгаан шэнгеэр зада һүрэнэ.

Түбэй Европо тушаа хэлэбэл, Варшавска договорто хабаатай оронуудай ба НАТО-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээнүүдэй хоорондо ехэшье илгаан эндэ байхагүй. Гэхэ зуура, эдэнэй адлишуу хэм хэмжээн (алишье таладахи тэдэнэй профильнууд зарим тэды илгаатай ааб даа) олон жэлэй туршада адлишуу байһаар. Энэ ушар бидэндэ шэнгеэр, баруун тээхи гүрэнүүдтэ баһал мэдээжэ байха.

Тиимэһээ хүсэнүүдэй тэнсүүрие хубилгахагүйгөөр оронуудай (түрүүшээр — СССР-эй ба США-гайшье зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэгүүдые адляар хороохо тухай, тэрэшэлэн оронуудай сэрэгэй гаргашануудые хороохо, тулалдаанай болохо аюул бага болгохо тухай үгээ ойлголсохые социалис оронууд мүн лэ дурадхана. Энээнһээ үлүү тааруу, үлүү зүб зүйтэй юун байхаб гэжэ һанахаар? Тиин гэһээ тэдээндэ ашагтайгаар, социалис гүрэнүүдтэ хохидолтойгоор хүсэнүүдэй тэнсүүрие хубилгахын тула, адли бэшээр хороохо гэһэн үсэд нэтэрүү һэдэлгэ НАТО-гай оронууд гаргана. Тэрэниинь зүбшөөжэ шадахагүй байһамнай элитэ, бидэнтэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байгаа баруун оронуудай түлөөлэгшэд өөһэдөөшье энэ ушарые ойлгохо байха. Эдэнэй баримталдаг хараа бодол хөөрэлдөөнүүдтэ тойбо татаха, түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба зэбсэгүүдые хороолгодо һаад ушаруулха гэһэн нэгэл удхатай байна.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

ЕВРОПЫН КОММУНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(Үргэлжэлэл. Эхинниинь 1-дэхи нюурта).

Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүд ба зэбсэгүүдые хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаададаг гүрэнүүд хөөрэлдөөнүүдэй боложо байха үеэр зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ тоое олошоруулхагүй тухай уялга абаха лэн гэжэ Советскэ Союз дурадхаһан байгаа. Энэшье дурадхалые баруун оронууд зүбшөөн абаагүй. Түбэй Европодохи өөһэдынгөө сэрэгэй частьнуудай тоое, ударна хүсые НАТО улам нэмээжэ үргэлжэлһөөр.

Теэд Европодохи сэрэгэй аюулые хороохын тула хэн оролдоноб, тэрэниие хэн һүжэрөөн дэбэргэнэб?

Советскэ Союз — сэрэгэйнгээ гаргашануудые жэлһээ жэлдэ нэмээдэггүй, үгэеэ ойлголсоһоной үндэһөөр гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые ниитэ дээрэнь хороохо гэжэ оролдодог гансахан агуу ехэ гүрэн болоно. Гэхэ зуура, США-гай сэрэгэй бюджет таһалгаряагүй нэмэнэ. Энэнь зуун миллиард долларһоо үлүү гаранхай. НАТО-гай гэшүүд — Баруун Европын оронуудай сэрэгэй гаргашанууд табан жэлэй турша соо 1971 онһоо 1975 он хүрэтэр хоёр дахинһаа ехээр нэмэһэн байна.

Бодото байдал иимэл даа. Энээн дээрэһээ бүхы юумэн элеэр харагдана. Тодорхой зарим баримтануудые нэмээн дурдая.

Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха, олоор хюдаха шэнэ түхэлэй ба системын зэбсэгүүдые (тэдэнэй дунда ядерна зэбсэгһээ бүришье аюултай зэбсэгүүд бии боложо магад) бүтээлгэдэ юрэнхы дээрэнь хорилто тогтоохо гэһэн шухала дурадхалнуудые Советскэ Союз лэ оруулһан байна. Эдэ дурадхалнууд дэлхэй дээрэ ехэтэ һайшаагдан угтагдаа, тиигэбэшье һаань, баруун тээхи гүрэнүүдэй правительствэнүүдэй (Хитад тухай хэлэлтэшьегүй) энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ ехэ хүсэлэнгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Шэнэ, бүри ехэ пандаралта зэбсэгүүдые, жэшээлэн хэлэбэл, ракетэнүүдтэй «Трайдент» гэдэг подводно онгосонуудые, Б-1 гэдэг стратегическэ бомбардировщигуудые, Советскэ Союздахи нимэшүү түхэлэй зэбсэгүүдые бүтээлгэһээ арсаха тухай үгэеэ ойлголсоёл гэжэ стратегическэ зэбсэгүүдые саашадаа хизаарлаха тушаа совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Советскэ Союз хуулита ёһоор дурадхаһан байгаа. Теэд Холбоото Штадууд манай дурадхалнуудые буруушаагаад, олоор хюдаха шэнэ түхэлэй тиимэ хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ захалаа.

Ядерна зэбсэгэй тодхогдоһон совет ба американ кораблинууд болон подводно онгосонуудые Дундада далайһаа гаргаха тухай үгэеэ ойлголсохые США-да Советскэ Союз лэ дурадхаһан юм. Теэд манай дурадхал буруушаагдаһан байна.

Советскэ Союз лэ ядерна зэбсэг туршалга буримиһэн, бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай договор баталхые дурадхаад, тэрэнь ООН-до үргэнөөр дэмжэгдэһэн юм. Гэхэ зуура, ядерна бусад гүрэнүүд зохихо хэлсээ бэлдэхын тула хөөрэлдөө хэхые арсаа һэн.

Манай эдэ бүхы дурадхалнууд хүсэндөө үлэнэ. Тэдэнэй олонхинь, бусад тодорхой дурадхалнуудай хажуугаар, «Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай сүлөөтэ, бэеэ даалһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программа» дотор оруулагдажа, КПСС-эй XXV съездээр һайшаагдаад, тэрэниие бэелүүлхын түлөө манай парти, манай гүрэн тэмсэжэ байна.

Үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулха гэжэ хэн үнэхөөрөө оролдоноб, харин тэрэниие өөрынгөө ябуулгануудаар хэн һүжэрөөн дэбэргэнэб гэһэн асуудалда зүб харюу үгэхын тула эндэ дурдагдаһан бүхы баримтанууд хүрэхэ гээд һанагдана, нүхэдүүд.

Бата бэхи эб найрамдал түйлаха гэшэ ехэ хүсэ, оролдолго гаргаха, сэхэ шууд ябуулга хэхэ эрилтэ табидаг орёо хэрэг болоно гэжэ бодото байдал элирхэйлэн харуулна. В. И. Ленин Октябриин революциин һүүлхэнээр, дэлхэйн нэгэдэхи дайе дүүргэхын түлөө тэмсэлэй талаар Совет гүрэнэй шиидхэхэ зорилго тухай хэлэхэ зуураа, иигэжэ тусхайлан заагаан юм: «Амгалан байдал бэлэхэнээр тунхагдаха, эб найрамдал тухай халта хэлээдхибэл, буржуазишье тэрэниие альган дээрээ табяад, манда асаржа үгэхэ гэжэ һанагшад тон гэнэн хонгор хүнүүд гэшэ» (Зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин 35-дахи том, 116 хуудаһан). В. И. Ленинэй эдэ үгэнүүд мүнөөшье тон шухала удха шанартай һаар. Арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэхи оролдолго хүсэлэлгээ манай парти һуларуулхагүй гэжэ таанадые, нүхэдүүд, найдуулха байнаб.

Энээнтэй дашарамдуулан хэлэбэл, совет-американ харилсаае һайжаруулха, һүүлэй жэлнүүдтэ СССР США хоёрой хоорондо баталагдаһан зохихо договорнууд ба хэлсээнүүдые хоёр талаһаа нарипаар сахиха, мүн 1972, 1973 онуудта эхи табигдаһан хэрэгые бэхилхэ ба үргэлжэлүүлхээр шэнэ хэлсээнүүдые баталха хэрэгые ехэ удха шанартайда тоолодог байһаарбди.

Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай шэнэ хэлсээ тодорхойлон бэлдэлгын талаар унжагайрһан ябуулгаа амжалтатайгаар дүүргэбэл, тон шухала удха шанартай байха һааб даа. Энэ асуудалаар СССР зохёхо эрмэлзэл, тодорхой оролдолго гаргаһан байгаа, гарганашье. Теэд СССР-тэй хөөрэлдөөнүүдэй унжагайрһые, орёйдоошье манай гэмээр бэшэ хэдэн һарын турша соо унжагайрһые шалтаг болгон, зэбсэглэлгээ түргэдхэхэ гэһэн үгэнүүдэй США-гай харюусалгатай тушаалтадай зүгһөө үе үе гарадаг байһаниинь бүришье [illegible] юм.

Нүхэдүүд! Европодохи дайнай аюулые, тодорхойлон хэлэбэл, атомна аюулые сараха гэшэ юрын хэрэг бэшэ. Тиигэбэшье энэ талаар тодорхой ябуулгын эхи табиха шухала байна. Зүүн ба баруун зүгэй гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда тогтожо байһан этигэлсэлгын эхиие дэмжэхэ, арьбадхаха шэглэлтэй ямаршье тодорхой хэмжээнүүд мүнөөнэй оршон байдалда шухала болоно.

Хельсинкидэ үгэеэ ойлголсоһоной удха ба зорилгодо үнэн байдаг Советскэ Союз хилэ шадарай нютагуудта үнгэргэгдэхэ сэрэгэй маневрнууд тухай ниитэ Европын зүблөөндэ хабаадагшадта дары дуулгадаг, хүршэ гүрэнүүдэй адаглагшадые уридаг байна.

Хойто-Атлантиин ба Варшавска договорой эмхинүүдые нэгэн доро тарааха гү, али даб дээрэхи ябуулга болгожо, эдэнэй сэрэгэй эмхинүүдые усадхаха гэжэ социалис гүрэнүүд нэгэнтэ бэшэ дурадхаһан байха.

Эдэ эмхинүүдые адлидхаха гэжэ орёйдоошье һанадаггүй байһамнай элитэ. Варшавска договор хадаа өөрыгөө хамгаалха гэһэн лэ эмхи болоно. НАТО тушаа хэлэбэл, ээрхэг түрнмхэй ябуулга хэхэ, арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые дараха зэбсэг болгогдон байгуулагдаһан юм. Энээнэйнгээ ябуулгые һайнаар харуулха гэжэ хэды оролдооншье һаань, тэрэнь үнөөхил зандаа үлэнэ. Гэхэ зуура, дэлхэйс сэрэгэй бүлэглэлнүүд болгон хүбааха гэһые эрид буруушаанабди, хоёр бүлэглэлэй ябуулгые нэгэн доро болюулхын тула али бүхы юумэ хэхээр бэлэн байнабди.

Нүхэдүүд! Европын арадууд — дэлхэйн соёл болбосоролой таһаршагүй хубинь бологшо арюун һайхан гурим заншалнуудай уг залгамжалагшад ба үргэлжэлүүлэгшэд мүн. Эдэ агуу ехэ гурим заншалнууд мүнөө үе сагай европынхидые олон юумэндэ уялгална гэжэ хэлэһэнэй хэрэг бии аал.

Тэрээнтэй хамта ондоошье зүйл бии: Европо хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ болоһон эгээл аймшагтай дайнуудай гол гуламта байһан юм. Манай эдэ үдэрнүүд хүрэтэр Европын түүхэдэ зуу миллионһоо үсөөн бэшэ хүнүүд ами наһаяа алдаһан байха юм. Энэ хадаа мүн лэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ Европын хүн зоной оруулһан хубита, зүгөөр бузар бузагай хубита мүн болоно. Энэ хубита хадаа бидэниие һэргылэмжэтэй байха, хэмжээ абаха эрилтэ табина. Ерээдүйн сагай аша туһада үнгэрһэн саг тушаа бодомжолхыемнай уялгална.

Европо ташха ондоо шэнэ шатада оробо. Энэ шата хадаа урдань байһан шатануудһаа эрид тад ондоо юм. Энээниие ойлгоогүй гэшэ һаа, аюулта ушарал тээшэ европеецүүдэй дабшаһантай адли удхатай байха бэлэй.

«Һэлмэ далайн добтологшо һэлмэһээл хосорхо» гэжэ эртэ урда сагай сэсэн ухаатайшуул хэлэдэг һэн. Манай эдэ үдэрнүүдэй Европодо һэлмэ далаин добтологшо өөрөө хосорхоһоо байтагай, тэрээнтэй хамта гал дүлэн соогуур үшөө хэн хосорхоб—дайсад, ханинар, союзнигууд гү, али юрын хүршэнэр, дүтын гү, али холын хүршэнэр хосорхо гэжэ тэрэ орёйдоо бодомжолжошье шадахагүй юм.

Европын газар дайда дээрэ ядерна зэбсэг хэрэглэхэ тухай һанамжашье совет хүнүүдтэ хэрзэгы муухай гэмтэ ябадал гэжэ һанагдадаг. Европодохи байдал аргагүй шахардуу, дайнай ехэ аюултай болонхой. Иимэ дайнай үнэхөөрөө эхилээд байгаа гэшэ һаань, тэрэниие сараха шадалтай хүсэн үгы, байхашьегүй.

Европодо, Европын хүн зондо ёһотойл эб найрамдал хангаха гэшэ амин шухала хэрэг болонхой. Тиимэһээ бидэ, коммунистнууд, эгээл энэрхы, үнэн бодото суртал бодол баримталагшад иигэжэ тоолонобди. Хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо үлүүгээр мүнөө сэрэгэй талаар пуларуулга тээшэ харгы зам гаргаха, буу зэбсэг үрдилдэжэ байгаад түргөөр бүтээлгые зогсоохо шухала байна.

Тэрэшэлэн Европодо амгалан ёһоной харилсаа холбоо бэелүүлмээр материальна үндэһэ һуури байгуулха гэшэ анхабтар шухала. Энэ үндэһэ һуури хадаа Европын арадуудай болон гүрэнүүдэй хоорондо тогтоогдоһон холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ, олон удаан жэлнүүдтэ уридшалан эб найрамдал аршалан хамгаалха талаар тэдэниие бүри ехэ урмашалтай болгохо бэлэй. Бэе бэедээ ашатай туһатай харилсаа холбооной элдэб түхэл янзанууд—худалдаа наймаа, үйлэдбэриин хамжан ажаллалга болон научно-техническэ талаар байгуулагдадаг холбоо барисаае би эндэ хараадаа абанаб.

Энэ зорилго бодото дээрээ яһала бэелүүлэгдэмээр юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ шахардуу бандалые улам батаар һуларуулжа байһан оршон байдалда, Европын зүүн ба баруун зүгэй гүрэнүүд иимэ харилсаа холбооной талаар бага бэшэ дүй дүршэлтэй болонхой. Жэшээлхэдэ, Европын капиталис оронуудтай Советскэ Союзай хэдэг худалдаа наймаанай эрьесэ һүүлшын табан жэлэй турша соо гурба дахинһаа үлүүгээр ургаһан байна. Хоёр талын аша туһа харалсан, томо хэмжээнэй барилгануудые бодхоохо талаар бэелүүлэгдэдэг харилсаа холбоон улам ехэ удха шанартай болоно.

Иимэ холбоо барисаа улам саашадань хүгжөөлгын аша туһатай, тэрэниие хүсэмөөр байһан тушаа Европын коммунистнууд нэгэн адли һанамжатай гэжэ би һананаб. Иимэ холбоо барисаан бата бэхи эб найрамдалай материальна үндэһэ һууриие байгуулхада туһална бэшүү. Иимэ холбоо барисаан сэхэ ажалшадай аша туһатай тааралдадаг юм. Баруун оронуудта толилогдоһон тоо, баримтануудай ёһоор, социализмын оронуудтай байгуулһан экономическа холбоо барисаан хадаа кризисэй һүжэржэ байһан энэ үедэ Баруун Европын хэдэн зуугаад мянган гэхэ гү, али хэдэн миллион хүнүүдтэ ажал хүдэлмэри олгуулна гэхэдэ ойлгосотой болоно.

Гэхэ зуура, энэшье зам дээрэ капиталис оронуудай тохёолдуулдаг бэрхэшээлнүүд үсөөн бэшэ бии. Капиталис оронууд социалис гүрэнүүд тушаа газаашалгын хэмжээнүүдые үсөөн бэшэ ушарта абадаг байһаар.

Европын гүрэнүүдэй ниитэ аша туһада хабаатай шухала асуудалнуудые хамтааран шиидхэхын тулада эдэ гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ ашатуһатай олон талын харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилгонуудые ажабайдал улам ехээр түрүүшын ээлжээндэ табина. Хэнэйшье мэдэһээр, оршон байгаалиие сахиха, транспорт, энергетикые хүгжөөхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ, харилсаа холбоо тогтоохо асуудалнуудые хаража үзэхын тулада бүхы Европын конгрессүүдые гү, али гүрэнүүд хоорондын зүблөөнүүдые үнгэргэхэ тухай дурадхал бидэ оруулаа һэмди. Баруун зүгэй гүрэнүүд аман дээрээ «зай» гэһэншүү болоод, харин бодото хэрэг дээрэ хулжанги хараа шугам баримталдаг, бодото алхамуудые хэхээ орёйдоошье ярадаггүй байха юм. Хельсинкидэ туплагдаһан хэлсээнүүдые дэмжэнэбди гэһэн тэдэнэй хэлэдэг найдуулганууд тай эдэ бүгэдые хайшан гээд тааралдуулжа болохоб!

СССР тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа бата бэхи эб найрамдалай аша туһада, Европын арадуудта бодото аша туһа олгохо зорилгоор Европын оронуудай хоорондо экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ замаар саашадаашье дабшаха хүсэлэнтэй.

Нүхэдүүд! Гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ этигэлсэлгын оршон байдал байгуулха гэшэ бата бэхи эб найрамдалда аргагүй шухала байна. Иимэ оршон байдал хадаа арадууд бэе бэеэ бүри үлэмжэ һайнаар мэдэдэг, ойлгодог байха ёһотой гэһэн эрилтэ табина. Эгээл иимэ хараа бодол баримталан, нэн түрүүн, бидэ соёлой харилсаануудай, болон хүн зоной али бүхы янзын харилсаануудай асуудалнуудта хандадаг байнабди.

Энэ талаар ажал хэрэг ямар байна гэшэб? Манай хүнүүд бусад арадуудай урданай болон мүнөөнэй байдал тухай ехээр мэдэдэг, тэдэнэй соёл культурые гүн гүнзэгыгөөр мэдэдэг. бусад оронуудай түүхэтэ дүй дүршэл болон түйлалтануудые хүндэлжэ шададаг байха гэшэ шухала зүйл болоно гээд бидэ Советскэ Союздаа тоолодогбди.

Тиимэһээ Совет гүрэн соёлой талаар харилсаае бүхы хэмжээгээр урмашуулдаг—тэрэниие правительствэнүүд хоорондын хэлсээнүүдээр батадхадаг. тэрэнэй хэмжээе жэлһээ жэлдэ үргэдхэдэг байна. Мүнөө үедэ манай орон дэлхэйн 120 оронуудтай соёлой холбоо барисаатай юм. Хельсинкидэ болоһон Зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын ёһоор номуудые, фильмүүдые, искусствын бүтээлнүүдые халан абалсалгаяа ехэдхэхын тулада бидэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаабди. Хэнэншье мэдэһээр, бүхы Европын зүблөөндэ хабаадаһан бусадшье социалис оронууд эдэ асуудалнуудай талаар мүн лэ иимэ хараа шугам баримтална.

Капиталис гүрэнүүд тушаа хэлэхэ болоо һаа, оюун сэдьхэлэй баялигуудаа халан абалсаха тухай гоё гоё үгэнүүдые тэдэнһээ бидэ яһалашье дуулаһан байхабди, харин бодото ажал хэрэгынь багашаг лэ байха юм.

Иимэ ушар эгээл элдэб янзын һалбаринуудай талаар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, СССР-тэ англи ба француз авторнуудай номуудые бидэнэй хэблэдэгтэ орходоо Англи ба Францида совет авторнуудай номуудые зургаа—долоо дахин [illegible]өөнөөр хэблэдэг байха юм. Баруун оронуудай кинокартинануудые бидэнэй харуулһанда орходоо баруун оронууд совет кинокартинануудые хэдэн арбаад дахин багаар харуулдаг, совет телевизионно программанууд гэхэ мэтые гурба дахин багаар харуулдаг байха юм.

Социалис байдал тухай капиталис оронуудай ажалша олониитын мэдэдэгтэ орходоо бүхы дээрээ социалис оронуудай арадууд баруун оронуудтахи ажабайдал тухай нилээд һайнаар мэдээсэгдэһэн байдаг. Иимэ үзэгдэлэй шалтагаануудынь юуб? Эгээл гүнзэгы ехэ шалтагааниинь юуб гэхэдэ, социализмын оронууд тухай тэдэнэй ниитын ба соёлой хүгжэлтэ тухай, социалис обществын граждашнуудай политическэ ба һайн гурим заншалай мэдэрэл тухай үнэн зүб баримтые буржуазна оронуудан ажалшадай уг узуурһаань мэдэжэ абаха ябадалда буржуазна оронуудай зонхилхы анги яашье дурагүй байдаг.

Социализмын дура татама хүсые һуладхаха, тэрэнэй түхэл шарайе бузарлаха зорилгоор буржуазна номнол «хаагдамал общество» тухай худал үгэ хүүр бии болгоһон байха юм. Социалис оронууд бусад арадуудтай харилсаха дурагүй, мэдээсэлнүүдээ халан абалсахаһаа, хүнүүдэй хоорондо харилсаа хүгжөөхэһөө хулжадаг гэһэншүүгээр шашалдадаг байна.

Эндэшье ушар баримтануудта хандаябди. Имагтал үнгэрһэн, 1975 ондо СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта хари гүрэнүүдэн 58 миллион үлүүтэй айлшад ерэһэн байна. Өөһэдынгөө ээлжээндэ социалис хани нэгэдэлэй оронуудай 35 миллион шахуу граждани нууд хилын саана гараа һэн. «Хаагдамал общество» тухай эдэ бүхы хөөрэлдөөнүүд хэды шэнээн сэнтэйб гэжэ гансахан лэ энээн дээрэһээ эли бодо болоно бшуу.

Нэгэн гээ һаа, профсоюзууд мэтэ олониитын тиимэ организацинуудай хоорондохи харилсаан тухай асуудал абаад үзэебди. Американ профсоюзуудай уриһан совет профсоюзай делегацинуудта зүбшөөл үгэхэгүй США-гай гүрэнэй органууд нэгэнтэ бэшэ арсаа һэн. США-гай газар дээрэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын уулзалгануудта совет профсоюзуудай түлөөлэгшэдые оруулхаяа арсаһаншье ушарнууд үзэгдэһэн байгаа.

СССР тушаа хэлэхэ болоо һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ манайда хилын саанаһаа профсоюзай болон хүдэлмэришэдэй 980 делегацинууд ерэһэн байгаа, тиихэдэ манай 750 делегаци хилын саанахи оронуудта ошоһон байгаа

Үгы, социализмын оронууд гэшэмнай «хаагдамал общество» бэшэ юм. Бидэ үнэн сэхэ бүхы хүнүүдтэ үүдэеэ нээнхэйбди, тиигээд түгшүүрилтэ байдалые һуларуулгые байгуулдаг таатай һайн эрхэ нүхэсэлнүүдые хэрэглэжэ байгаад, иимэ харилсаануудые бүхы хэмжээгээр үргэдхэхын тулада бидэ бэлэн байдагбди. Зүгөөр дайн дажар, хүсэрхэлгэ, расизм, хүн зониие үзэн ядаха ябадал номнодог хэблэлнүүдтэ манай үүдэн хододоо хаалтатай байха. Тиихэдэ тиитэрээ манай үүдэн харнин нюуса албанай эмиссарнуудта, тэдэнэй байгуулһан Советүүдтэ харша эмигрантска организацинуудта хаалтатай байха. Харин «сүлөөтэ» харилсаануудтухай шашалдаха зуураа, баруун оронуудтахи нэгэ заримашуул угаа бузар муухай хэрэг үйлэдхэхын тулада гар хүрэхэ эрхэ сүлөө абаха тухай заримдаа һанаата болодог байха юм. Бидэ «ехээр шпиондохо» үбшэнтэй бэшэбди. Тиибэшье манай байгуулалтада, манай обществодо эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулганууды хэхэ эрхэ үгэхэгүйбди. Энэ асуудалда манай ямараар хандадагнай, зөөлэхэнөөр хэлэбэл, үндэһэ баримтатай юм гэжэ США-гай ЦРУ-гай ажал ябуулгые хэрүүл хараалтайгаар һаяшаг элишэлһэнэй һүүлээр хүн бүхэн һайнаар ойлгохо бэзэ гэжэ һананаб.

Соёлой харилсаан ба олониитэдэ мэдээсэдэг хэрэгсэлнүүд энэрхы уг зорилгодо, эб найрамдалай хэрэгтэ, арадуудай хоорондо этигэлсэлгые ба хани барисаае бэхижүүлгэдэ алба хэхэ ёһотой гэжэ бидэ тоолонобди. Гэхэ зуура, Европын зарим оронуудай газар дээрэ «Свобода», «Свободная Европа» гэһэн нэрэнүүдые хүсэрхэн абаһан һүйдхэлтэ мэдээжэ радиостанцинууд хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй оршон байһан ушар уласхоорондын байдалые муудхаана, Хельсинкидэ түйлагдаһан хэлсээнүүдэй уг удхада сэхэ зүрюу ябадал болоно. Советскэ Союз «ухаан сэдьхэлэй дайнай» эдэ зэбсэгүүдэй ажал ябуулгые болюулхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Нүхэдүүд! Пролетарска интернационализмын агуу ехэ үзэл сурталда үнэн сэхэ байдаг манай парти Совет ороной хуби заяае Европын бусад оронуудай ба бүхы дэлхэйн хуби заяанһаа хэзээдэшье амяарлан таһалдаггүн юм. Эб найрамдалай болон арадуудай эрхэ сүлөөгэй хэрэг бэхижүүлхэ гэһэн СССР-эй гадаадычшье политика, коммунизм байгуулха гэһэн зорилготой манай дотоодыншье политика имагтал совет арадай гол шухала аша туһада харюусадаг бэшэ, мүн хүн түрэлтэнэй һайн һайхан ерээдүйн түлөө хэдэг бүхы дэлхэйн коммунистнуудай ниитэ тэмсэлдэ оруулагдаһан манай хубита мүн болоно гэжэ бидэ батаар этигэнэбди.

Таанад, нүхэдүүд, КПСС-эй XXV съездын дүнгүүд тухай, тэрэ тоодо Советскэ Союзые хүгжөөхэ гэжэ энэ съездын тодорхойлһон түсэбүүд тухай мэдэнэ ёһотойт. Манай арадай ажахын хэмжээн мүнөө айхабтар ехэ. Дэлхэйн промышленна продукциин 20 процентые СССР үйлэдбэрилнэ гэжэ хэлэхэдэ эли болоно бэзэ. Бүхы дээрэнь тоолон гаргабал—1950 ондо бүхы дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэһэн продукциһаа энэмнай ехэ болоно. Түйлай ехэ иимэ экономическа организмые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ гарадаг асуудалнууд ямар олон янзын шэнжэтэй байдаг бэ, ямар орёо хүндэб гэжэ ойлгохонь бэлэн байха.

Социализмын булюу байдал хадаа оронойнгоо экономикые таһалгаряагүй хүгжөөхэ, тэрээнтэй хамта бүхы арад зоной һуудал байдал таһалгаряагүйгөөр һайжаруулха арга олгоно. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, энэ гүн удхатай ойлгомжын ёһоор али бүхы хүдэлмэриин шанар һайжаруулха гэһэн зорилго мүнөө парти түрүүшын ээлжээндэ табина. Энэ зорилго хадаа элдэб янзын шэглэлнүүдтэ — үйлэдбэриин техническэ үндэһэ һууриие үргэн ехээр шэнэдхэхэһээ эхилээд, ажалда ушар ёһо мэдэжэ, коммунис ёһоор хандалгые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, олон миллион ажалша олониитын үүсхэл эдэбхи дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ шэнэ горитой дабшалта түйлаха хүрэтэр асари ехэ хүдэлмэри ябуулха эрилтэ табина.

Үйлэдбэриие хүгжөөхэ, арад зоной ажабайдалай материальна хэмжээе дээшэлүүлхэ зуураа, бидэ энээниие гансахан лэ зайлашагүй зорилго гэжэ тоолоногүйбди. харин коммунис байгуулалтын программа гол зорилгонуудые хараадаа абан, энээндэ ханданабди гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала байна.

Тодорхойлон хэлэбэл, городой болон хүдөөгэй ажалшадай ажабайдалай эрхэ нүхэсэлнүүдые ойро дүтэ болгохо тухай эндэ хэлэгдэнэ. Һүүлшын жэлнүүдэй турша соо манай партиин зохёоһон аграрна политикын хараа шугам энээндэ ехэнхидээ зорюулагданхай. Мүн ухаан бодолой болон бар хүсэнэй ажалай хоорондохи илгаануудые удаа дараалан усадхаха тухайшье эндэ хэлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, бүгэдэ ниитын уялгата арбан жэлэй һуралсал бэелүүлгэ, мүн хүдэлмэришэд ба колхозницууд ажалай ухаан бодолойнь хэмжээе ехээр дээшэлүүлгэ энэ хэрэгтэ туһа нэмэри болоно. Тэрэшэлэн гэр байрын барилга үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэйгээр дэлгэрүүлжэ, байрын түлөөһэнэй тон бага түлбэри тогтоожо, мүнөө үеын гэр байра соо эрхим һайнаар ажаһууха эрхэ байдалаар хэдэн арбаад миллион ажалшадые хангахын тулада ехэ юумэ хэгдээ гэжэ мүн лэ эндэ хэлэгдэнэ. Энэ талаар хэгдэдэг хүдэлмэришье үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

Манай ниитын хүгжэлтын амжалтанууд хадаа имагтал олониитын сүлөөтэ, ушар ёһо мэдэжэ хэдэг зохёохы ажалайнь үрэ дүн мэтээр, өөһэдынгөө гражданска эрхэнүүдые тэдэнэй бүри эдэбхитэйгээр эдлэһэнэй ашаар, ниитын ажабайдалай али бүхы талануудые бүри дүүлхэ хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь ашаар түйлагдаа. Тиимэһээ коммунизм байгуулгын замаар улам хүгжөөгдэхэ хүдэлөөн социалис демократиие эрхэ бэшэ дам саашадань хүгжөөхэ юм. Манай партиин гол хараа шугам иимэл даа. Манай үдэр бүриин байдалшье иимэл даа.

Социализмын эрхэ байдалда совет хүн оронойнгоо эзэн байха гэһэн мэдэрэлтэй — ёһотойл үнэтэй, сэнтэй шэнжэ шанартай болонхой. Совет хүн өөрынгөө ажалай бүгэдэ арадай хэрэгтэй холбоотой байһыень һайнаар ойлгодог, ниигын аша туһа тухай һанажа ябадаг, бодомжолдог юм.

Энэшье хадаа ямар нэгэн хубхай хооһон мэдэрэл бэшэ, харин хэдэн миллион хүнүүдэй бодото ажал хэрэгүүд мүн. Юун гэжэ хэлэһэнээ зарим тэды жэшээнүүд дээрэ харуулаад туршаһуу.

Хэрбээ манайда, жэшээнь, эрхим мэргэжэлтэй, шадабари ехэтэй хүдэлмэришэн завод гү, али поли дээрэ үйлэдбэриин эгээл һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа, суггаа хүдэлдэг нүхэдөө уридшалан гараа һаа, тэрэ хүн эрхэ бэшэ өөрынгөө дүй дүршэл бусадта дамжуулан үгэхэ, тэрэ дүй дүршэлөө бүгэдын шадабари болгохо тухай һанаата болодог юм. Теэдшье үйлэдбэриин тиимэ түрүүшүүлдэ адляар тиигэжэ хүндэлэгдэдэг хүнүүд манайда үгы гэшэ ха. Тэдэнэй олонхинь бүхы орон дотороо мэдээжэ болонхой, тэдэнэр тухай газетэнүүдтэ бэшэдэг. тэдэниие гүрэнэй засагай органуудта һунгадаг.

Хоёр миллион үлүүтэй ажалшад гүрэнэй иимэ засаг түрын түлөөлэгшэд байдаг. Советүүдтэ һунгагдадаг. Зүгөөр энэмнай багашаг гэшэ: 30 миллион шахуу совет гражданинууд Советүүдэй эдэбхитэд боложо түлөөлэгдэнхэй, тэдэнэр гүрэниие хүтэлхэ ехэшье, орёо хүндэшье хэрэгтэ һайн дураараа, ямаршье түлөөһэгүйгөөр туһалдаг гэшэ. Харин 9 миллион ажалшад арадай хиналтын һунгагдамал органуудта хүдэлдэг, тэдэнэр өөһэдынгөө нарин хёрхо анхарал доро хүтэлбэриин элдэб янзын шатануудай ажал ябуулгые абаад байдаг, албан хойрог, ажал хэрэгтээ һэшхэлгүйгөөр хандадаг үзэгдэлнүүдтэй тэмсэдэг байна.

Нэгэн гээ һаа, ажалшадай эдэбхи хэшээлые харуулһан үшөө нэгэ түхэл шэнжэ дурдаябди: СССР-эй предприятинуудта үйлэдбэриин саг үргэлжэ хүдэлдэг зүблөөнүүд байгуулагданхай. Тэдэнэй 65 процентнь хүдэлмэришэд болоно. Үйлэдбэриие болон ажал хэхэ эрхэ байдалые һайжаруулха тушаа иимэ зүблөөнүүдэй зохёон хэраалһан миллион үлүүтэй дурадхалнууд имагтал үнгэрэгшэ, 1975 ондо бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэһэн байгаа.

Эдэ бүгэдэ оройдоол зарим тэды жэшээнүүд болоно. Зүгөөр эдэ жэшээнүүдшье манай эндэ хүтэлбэриин органуудай хүдэлмэриие сэхэ доро һоо гараһан демократи[illegible] хайшан гээд зохилдуулан тааралдуулнаб гэһэн бодомжо үгэнэ гэжэ би һанаха байнаб.

Манай ниитын үргэн ехэ, орёо онһон ажабайдалда дутуу дунданууд ба шиидхэгдээгүй асуудалнууд үсөөн бэшэ бии ааб даа. Бидэнэр тэдэниие һайнаар мэдэнэбди, тэдэниие дабан гараха, усадхаха хэрэгтэ парти арад зоноо элсүүлдэг. Ленинскэ Коммунис партиин хүтэлбэри доро Агуу ехэ Октябриин революциин һүүлээр совет арадай түйлаһан түүхэтэ тэрэ гол шухала илалтые ямаршье дутагдалнууд ба бэрхэшээлнүүд манай ухаан бодол сооһоо хэзээдэшье гаргажа шадахагүй. Монополис олигархиин дарлалтаһаа сүлөө, кризисэй, ажалгүйдэлгын урда айдаһаа хүрэхэ ябадалһаа сүлөө. социальна ядуу түйган байдалһаа сүлөө общество бидэ байгуулаабди. Энэ үгын эгээл үргэн ехэ удхын ёһоор, адли тэгшэ эрхэтэй хүнүүдэй, мүн үгытэй ба баяшуулые мэдэдэггүй, эдлэл зөөриин, расова гү, али иимэрхүү ондоошье асуудалаар үлэмжэ эрхэтэй байдалые мэдэдэггүй хүнүүдэй общество бидэ байгуулаабди. Энэ общество хүнэй эрхэнүүдые соносхохоһоо гадна, мүн тэдэ эрхэнүүдээ эдлэхэ арга боломжо бодотоор хангадаг юм. Бидэнэр тогтууритай, эршэ түгэлдэр, нягта жагсаалгай общество байгуулаабди.

Оронойнгоо бүхы түүхэ соо манай ажалшад мүнөөнэйхидэ адляар ажабайдалай иимэ үндэр материальна хэмжээтэй үшөө хэзээдэшье байгаагүй юм гэжэ, нүхэдүүд, зоримгойгоор хэлэхэдэ болоно. Тэдэнэр мүнөөнэйхидэ адляар эрдэм гэгээрэлэй иимэ үндэр хэмжээтэй, соёлой баялигуудта хамжан хүртэхэ тиимэ ехэ арга боломжонуудтай үшөө хэзээдэшье байгаагүй юм. Тэдэнэр өөһэдынгөө үглөөдэртэ — оронойнгоо энхэ амгалан ерээдүйдэ — мүнөөнэйхидэ адляар үшөө хэзээдэшье тиимэ бата найдамтайгаар этигэдэг байгаагүй юм. КПСС-эй политикые совет арадай нэгэн һаналтайгаар дэмжэдэг байһанай үндэһэ һуури, манай орон дотор парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй үндэһэ һуури иимэл даа.

Нүхэдүүд! Дэлхэй дээрэхи ушар байдалай хүгжэлтэ хадаа империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг, дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүсэн, хүсэрхэлгэ ба уласхоорондын хэрэгүүдтэ аашалалгада эсэргүүсэн тэмсэдэг хүсэнүүдээр улам ехээр тодорхойлогдоно. Эдэ хүсэнүүдэй өөһэдынь нягта жагсаалтай байһанһаа, тэдэнэй ажал хэрэгээ тааралдуулан ябуулһанһаа ехэл горитой юумэн дулдыдаха байна.

Социализмын оронуудай аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэлгэ орон бүхэнэйнь хүсэ шадалые арьбадхана, мүн адли тэгшэ эрхэтэй экономическа харилсаа холбоон тэрэнэй өөрынь арга нөөсэнүүдтэ түйлай ехэ арга боломжо нэмээжэ үгэнэ. Партиина, гүрэнэй органуудай хоорондо, предприятинууд болон научна эмхи зургаануудай коллективүүдэй, ниитын организацинуудай хоорондо, хэдэн миллион гражданинуудай хоорондо байгуулагдаһан гүн гүнзэгы, таһаршагүй бата, таһалгаряагүйгөөр ургэжа байгаа хани ёһоной холбоо барисаан тад шэнэ үзэгдэл тухай — нэгэн адли үзэл бодолтой, ниитэ нэгэн уг зорилготой арадуудай ёһотойл аха дүүгэй холбоон тухай хэлэхэ арга олгоно. Тэрэнэй бата бэхи үндэһэ һууринь, тэрэниие нягтаруулан нэгэдүүлдэг хүсэниинь марксистско-ленинскэ партинуудай дайшалхы хани нэгэдэл мүн болоно.

Социализмын оронуудай ба капиталис оронуудай коммунистнуудай үгэеэ ойлголсон хэдэг ябуулга түйлай ехэ үүргэ дүүргэнэ. Юһэн жэлэй урда тээ манай түбиин хоёр хубиин аха дүү олохон партинуудай түлөөлэгшэд Европодо эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэхэ тэмсэлэй программые хамтааран найруулан зохёогоо һэн. Энэ программа гол түлэб бэелүүлэгдээ гэжэ мүнөө бултадаа хараха аргатай байна.

Манай түүхын орёо хүндэ үенүүдтэшье, гэмгүй гуримтай, амгалан сагай ажалай үдэрнүүдтэшье бидэнтэй нэгэн һаналтай байһан капиталай оронуудтахи нүхэдүүдтэ, бусад социалис оронуудай коммунистнууд шэнги, бидэ, совет коммунистнууд, гүнзэгы баяр баясхалан хүргэнэбди. Өөһэдынгөө ээлжээндэ, капитализмын лагерьта байһан ангиин талаар өөһэдынгөө аха дүүнэрэй хэдэг тэмсэлтэй нэгэн һаналтай байһанаа бидэ саг үргэлжэ мэдүүлнэбди, тэдээндэ оюун сэдьхэлэй ба политическэ дэмжэлгэ хүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди.

Баруун Европын оронуудтахи коммунистнуудай эдэбхитэй ажал ябуулга, мүн олониитын түлөө, хүдэлмэришэн ангиие болон монополинуудай ээрхэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэжэ шадаха бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө. ёһотойл демократическа засаг түрэ тогтоохын, социализмда оролгын эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулхын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй гаргадаг нэтэрүү оролдолго һайн үрэ дүнгүүдые үгэһэн байна. Үргэн арад ниитын амин шухала аша туһын түлөө хэлбэришэгүй, эсэшэ сусашагүй тэмсэл хэһэнэйнгээ ашаар Италиин ба Франциин, Финляндиин ба Португалиин, тэрэшэлэн Даниин, ФРГ-гэй болон бусад капиталис оронуудай компартинууд нэрэ хүндэтэй политическэ хүсэнүүд болонхой. Парламентые һунгаха һая болоһон һунгалтын үедэ Италиин Компартиин түйлаһан элитэ ехэ амжалта энээндэ үнэншэмэ гэршэнүүдэй нэгэниинь болоно. Иимэ амжалта түйлаһандань бидэ бултадаа омог баяртайбди, энэ амжалтаарнь манай итальян нүхэдые амаршалнабди

Империализмын харгис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэл хэжэ, демократическа үргэн ехэ хүдэлөөнтэй, тэрэ тоодо социал-демократуудтай ба христиануудтай нэгэдэхэдээ, коммунистнууд хадаа революционернууд зандаа үлэнэ, капиталис байгуулалтые социализм байгуулалтаар һэлгэхэ гэһэн найдамтай тала баригшад зандаа үлэнэ. Энэнь илангаяа шухала байна. Түүхэтэ энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэнэр бүхы ажал ябуулгаа зорюулна.

Коммунис парти бүхэн ажал ябуулгаа эрхилжэ байһан оронойнгоо хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үедэ мүндэлэн бии болоһон байдаг. Тэрэ хадаа өөрынгөө ябуулгын түлөө өөрынгөө ороной ажалшадай үмэнэ нэн түрүүн харюусадаг. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэй аша туһые элирхэйлэн мэдүүлдэг, аршалан хамгаалдаг байна бшуу. Зүгөөр эгээл энэ ушар коммунистнуудай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үндэһэ һуури байгуулна гэшэ. Теэдшье ашаг олзын, эд хэрэгсэлнүүдээ худалдаха дэлгүүрэй, нүлөөнэй оршомой хойноһоо тулалдажа байдаг мүлжэн дарлагшадай аша туһын усадхагдашагүй, В. И. Ленинэй үгөөр хэлэбэл, хэмороонтой жэшэбэл — оронуудай ажалшадай хоорондо тиимэ зүрилдөө байдаггүй, тэдэнэй аша рэгынь, хүсэл эрмэлзэл адли байдаг юм. Нүгөө лаһаань харабалнай, гөө орон дотор компарти ехэ нүлөөтэй байнаб, тэрэнһээ уламжалан, уласх дын оршондо коммунистдай хэдэг ниитэ уг зори түлөө тэмсэлдэ тэрэ оруулдаг хубитань гор байжа болохонь эли од

Үнэхөөрөө. иимэ асуунуудые заримдаа дуу пролетарска интерна лизм урдынхидаал мэтэ хала зандаа гү. тэрэ шараагүй гү? Харин нэгэн иимэ һэргылэмжэ дадаг: коммунистнуудые гэдүүлдэг интернацион холбоо барисаае бэхин гэһэн уряанууд эмхидхэ ямар нэгэн түб байгуулха һэн эрмэлзэл бэшэ гү?

Гайхалтайл һэргылэм нүүд байна даа. Мэдээжэ лоһоной ёһоор, хэншье, нашье иимэ түб байгуу гэһэн һанамжа бодол о лаагүй ха юм. Пролетар интернационализм тушаа лэхэ болоо һаа, ондоогоор лэбэл — ниитэ уг зорил түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэ шэн ангиин, бүхы оронуу коммунистнуудай һанал нэгэдэлгэ, национальна лөөрэлгын ба социальна жэлтын түлөө хэдэг арад дай тэмсэлтэй, мүн аха парти бүхэнэй адли тэ эрхэтэй, бэеэ даанхай далтай байха ябадалые рин нягтаар сахижа байг аха дүү партинуудай һайн раараа харилсаа холбоо тооһонтой тэдэнэй һанал нэгэдэлгэ тушаа хэлэхэ лоо һаа, бидэ иигэжэ тоо нобди: нүхэд ёһоной ии һаналаа нэгэдэлгэ манай сагташье өөрынгөө агуу ех бүхы удха шанарые бүр мүһэн сахиһан зандаа ба даг. Иимэ һаналаа нэгэдэл гын тугые аяар зуу гара жэлэй турша соо коммунис нууд дээрэ үргэн ябана. Н хэд ёһоной һаналаа нэгэдэ гэ компартинуудай, юрэнхы дээрээ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүсэн түгэлдэр, шалгагдамал зэбсэг байгаа, байһааршье.

Хэлэхын дашарамда, манай ангиин ниитэ дайсан — уласхоорондын буржуази — революционно хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл хэхэдээ, өөрынгөө ябуулгануудые уласхоорондын оршомдо зүбшэлсэлгын үсөөн бэшэ жэшээнүүдые харуулна. Дарлан мүлжэгшэдэй байгуулалтын аюулда ороод байхадань мүн тэмсэлэй үедэ национальна ба социальна талараа сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй, демократическа хүсэнүүдэй диилээд байһан газарта империализм хадаа өөрынгөө хэхэ харюугай добтолгонуудые тааралдуулан эмхидхэхэ тушаа үнэхөөрөө яаралтай түргэн һэдэлтэнүүдые хэдэг байха юм. Манай эдэ үдэрнүүдтэ энээниие гэршэлһэн баримтанууд Европодошье, Африкадашье, бусад газарнуудташье үсөөн бэшэ бии.

Мүнөө Баруун Европын оронуудай правительствэдэ коммунистнуудай хабаадалсаха арга нүхэсэлэй тобойсо харагдахадань, харгис этэгээдүүд, илангаяа НАТО-гай лагерьта, нюуса далдагүйгөөр хашаха хааха, тиимэ оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха гэһэн заналнуудые ехээр гаргана. Теэдшье, нүхэдүүд, адаглан харыт, тэдэнэр юунэй урдаһаа эсэргүүсэнэб, — бүгэдэ ниитын һунгалтын дүнгүүдэй урдаһаа эсэргүүсэнэ. Иигээд ерэхэлээрээ, демократи ба эрхэ сүлөө тухай олон табые ехээр шашадаг империалис политигууд үнэнтэ дээрээ тэдэнэй дүүрэн засаг түрые дайрадаггүй хэмжээхэн соо энээнииеншье, нүгөөдыеншье таһэхээр бэлэн байдаг.

Хамтааран хараалһан уг зорилгонуудаа түйлахын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхаар манай партинуудай бэлэн байһые бидэ эндэ, конференци дээрэ, хамтааран эли тодоор харуулха байһамнай иимэ эрхэ байдалда илангаяа шухала байна.

Манай харилсаа холбоо тогтоодог үшөө нэгэ һалбари бии. Тэрээн тухай онсолон хэлэлтэй. Революционно дүй дүршэлые согсолхо хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлхэ тухай, К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй байгуулһан научна коммунизмын теориие улам саашадань хүгжөөхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Парти бүхэн революционно теориие хүгжөөлгэдэ хабаадалсана. Энэ теори, В. И. Ленинэй үнэн зүбөөр онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, «...хамтын революционно дүй дүршэлһөө, дэлхэйн бүхы оронуудай революционно ухаан бодолһоо» мүндэлэн гарадаг юм. (ЗГС, т. 27, хуудаһан 11).

Коммунис хүдэлөөнэй согсолһон дүй дүршэл, нүхэдүүд, үнэхөөрөө түйлай ехэ. Энэ хадаа эгээл элдэб эрхэ байдалда социализм байгуулгын дүй дүршэлшье болоно. Тэрэ дүй дүршэл социализмын ниитэ жама ёһонуудые, мүн тодорхой түхэл янзын олон ондоо зүйлнүүдые

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

[illegible] Эхиниинь 1—[illegible] нюурнуудта).

[illegible] тодоор харуулна Энэ [illegible] олониитын амин шухал [illegible] түҺые хамгаалгын, [illegible] хүгжэлтын элдэб [illegible] хэмжээтэй оронуудта [illegible] түлөө тэмсэ[illegible] дүршэлые болоно. [illegible] шэнжэлгэ, [illegible] эрилтэ табина. [illegible] мүртөө аха дүү һар[illegible] дүй дүршэлдэ ни[illegible] онсо илгаануудтай [illegible] өөрсэ шэнжэ[illegible] хажуугаар манай бү[illegible] хэрэглэгдэ[illegible] түхэл шэнжэнүүд[illegible] байлсадаг [illegible] ажабайдал [illegible] оронуудай ба дэлхэйн [illegible] үзэгдэдэг социаль[illegible] экономичес[illegible] бодото хүгжэлтэдэ, ма[illegible] үг зорилгонуудые [illegible] түлөө тэмсэлдэ [illegible] шэнэ зүйл саг [illegible] оруулжа байдаг.

[illegible] бүлын талаар [illegible] нүхэдэй зохёохы [illegible] ехэ анхаралтайгаар [illegible] бидэ ингэжэ тоо[illegible] байнабди. Ямар нэгэн [illegible] заабарнин үнэн зүб [illegible] гү, али алдуутай [illegible] хэмжүүр амаргал [illegible] дүй дүршэл болохо [illegible] Зүгөөр бодото [illegible] өөрынгөө эсэсэй [illegible] үшөө гаргахын [illegible] нүхэд ёһоной үгэ [illegible]. элдэб парти[illegible] хараа бодол болон [illegible] үргэнөөр зэр[illegible] шэнжэлгэнэй ашаар [illegible] заабаринуудые [illegible] арга боломжо, шу[illegible] шалтагаан бии. [illegible] эсэстэ теоришье, [illegible] шүүбэритэхэ, [illegible] нийтын хэрэг шүүбэ[illegible] байһаниинь эли бодо[illegible].

[illegible] ямар нэгэн [illegible] шухала асуудалнуудаар [illegible] халан абал[illegible] бэе бэедээ мэдээсэжэ [illegible] зорилгоор үе үе зар[illegible] олон талын уулзал[illegible] туһатай байха һэн [illegible] һанагдана.

[illegible] Коммунистнууд [illegible] хүдэлөөнэй ор[illegible] хүдэлмэреэрээ [illegible] юм. Энэ най[illegible] хэрэгые, арадуу[illegible] түһые хүндэлдэг бү[illegible] хүсэлэн орол[illegible] өөһэдынгөө хүсэлэн [illegible] нэгэдүүлэлгэ [illegible] хэзээдэшье бэлэн бай[illegible] Европын зүблөө[illegible] түгэсхэлэй документ Ев[illegible] эб найрамдал ба [illegible] байдал хангахын [illegible] һайн үндэһэ һуури [illegible] Зүгөөр энэ үг зорил[illegible]гын туйлагдахын тулада. түгшүүрилтэ байдалые пуларуулгын һөөргөө тэхэришэгүй болохын тулада, мүн эб найрамдалай үнэхөөрөө эбдэршэгүй болохын тулада гансашье правительствануудай хүсэлэл оролдолго бэшэ, мүн арад нийтын ябуулга шухала хэрэгтэй юм.

Эб найрамдал, аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн үүсхэлнүүд болон хэмжээнүүдые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ гэһэн эрилтэ арад нийтын амин шухала аша туһа табина гэжэ тэдэнэй эли тодоор ойлгохын тулада али бүхы юумэ хэхэ шухала. Манай һанамжын ёһоор, энэ хадаа мүнөөдэр коммунистнуудай шухалын шухала зорилгонуудай, аха дүү парти бүхэнэй зорилгонуудай, эдэнэй бултанайнь зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Нүхэдүүд, манай конференци һайн һайхан энэ хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха, дүүргэхэ ёһотойшье гэжэ бидэ тоолонобди.

Эндэ, Европын Компартинуудай уулзалга дээрэ, Европодохи байдал тухай түрүүшын ээлжээндэ хэлсэгдэхэ ёһоороол хэлсэгдэнэ. Тэрээнтэй хамта, документымнай проект дотор манай дэлхэйн бусад түбинүүдтэ эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө хэгдэжэ байгаа тэмсэлтэй энэ түби дээрэ эб найрамдал ба социальна дэбжэлтын түлөө хэдэг тэмсэлые өөһэд хоорондонь холбоотой болгохо асуудал ехэ һуури эзэлнэ. Тиимэшье байха ёһотой. Манай һургаалые байгуулагшадай уридшалан хараһанай ёһоор, социализм хадаа хүн түрэлтэнэй саашанхи дэбжэлтын бодото эрхэ нүхэсэлынь, зайлашагүй эрилтэнь болонхой.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө бидэ тэмсэнэбди. Энэ трибуна дээрэһээ национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй бүхы хабаадагшадые хани халуунаар амаршалнабди, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай болон өөһэдынгөө оронуудай түрүү замаар хүгжэхын түлөө хэдэг тэдэнэй үнэн зүб тэмсэлые хэлбэришэгүйгөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа үшөө дахин мэдүүлнэбди.

Эб найрамдалай, дэбжэлтын хэрэгтэ Ази, Африкын, Латиин Америкын арадуудай оруулдаг хубита улам ехэ болоно. Энэнь арсалтагүй. Империализмын колониальна дарлалтые хаяһан, сүлөөтэ, бэеэ даанхай хүгжэлтын зам дээрэ гараһан олохон оронуудта социализм гүн гүнзэгы үндэһэ һууритай болонхой. Ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүйшүүлэй, бидэнэр бүгэдэндэ мэдээжэ, хүдэлөөн уласхоорондын ажабайдалда нилээд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Дэлхэй дээрэ шэнэ, үнэн зүб экономическа гурим тогтоохо хэрэгтэ коммунистнуудай туһалхаар бэлэн байһаниинь бидэнэй үгэеэ ойлголсоһон конференциин документ дотор элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Урдань колониальна ба дулдыданги байһан оронуудтай хүгжэнги гүрэнүүдэй политическэ болон экономическа адли тэгшэ эрхэтэй харилсаануудай түлөө тэмсэл манай партинуудай интернациональна нийтэ уялгынь шухала хубинь мүн болоно. Социалис гүрэнүүд эдэ оронуудтай иимэ харилсаануудые үни хада тогтоогоо һэн.

Нүхэдүүд! Хабаадагша бүхэнэй хараа бодолые хүндэлэлгэ, зүбшэн хэлсэлгын демократическа ба бодото нүхэд ёһоной оршон байдал, элдэб партинуудай дүй дүршэлые үргэнөөр зэргэсүүлэн шэнжэлгэ, нүхэдэйнгөө аша туһада ханиһ ёһоной анхаралтай байлга хадаа Европын арадуудта, мүн бүхы дэлхэйдэ мүнөөдэр туйлай ехэ удха шанартай байһан гол шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар бидэ бултанаймнай хамтын сэгнэлтэ абаха, тобшололнуудые хэхэ арга олгоо бшуу. Эдэ асуудалнуудаар марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта үндэһэлһэн шухала документ хараалан зохёожо шадаабди.

Европын коммунистнуудай хамтааран табиһан үг зорилгонуудые туйлахын түлөө тэмсэл эршэмтэйгээр, нэтэрүү оролдосотойгоор хэхыемнай манай партиие уялгаһан мэтээр энэ документые КПСС сэгинэ гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Европын коммунистнуудай нэгэдэлэй тугые дээрэ үргэһэн манай конференциин дүнгүүд хүсэлэл оролдолгыемнай нэгэдүүлгэдэ, ажалшадай гол аша туһын түлөө, демократиин ба социализмын түлөө, Европодохи бата бэхи эб найрамдалай түлөө хамтымнай тэмсэлые эдэбхижүүлгэдэ туһалха байха гэжэ бидэ батаар этигэнэбди.

Анхаралтайгаар шагнаһанайтнай түлөө таанадта баясхалан хүргэнэб, нүхэдүүд.

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

[illegible] промышленнос[illegible] коллек[illegible] КПСС-эй XXV съез[illegible] шиидхэбэринүү[illegible] ажалтайгаар бэе[illegible] түлөө социалис[illegible] дэлгэрүүлэн, түрүүшын [illegible] арбадахи табан жэлэй [illegible] хахад [illegible] даа[illegible] болзорһоонь урид [illegible] Союзна республиканудай Центральна статистическэ управленинүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Казахай ба Молдавиин ССР-нүүдэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха, гол шухала зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар 6 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна

(ТАСС).

РСФСР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэри[illegible] КПСС-эй XXV съез[illegible] шиидхэбэринүүдые бэе[illegible] түлөө социалис [illegible] үргэнөөр дэлгэ[illegible] продукци худалда[illegible] гол шухала зүйлэй эдлэл [illegible]ниинүүдые үйлэдбэрил[illegible] иинтэ хэмжээгээр 1976 [illegible] хахад жэлэй түсэбые [illegible] болзорһоонь урид дүүргэбэ.

«САЛЮТ-5» НИИДЭҺЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС) 1976 оной июниин 22-то Газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаһан «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станци ниидэһээр. Июниин 29-дэ Москвагай сагаар 10 часта станци Газарые тойрон 106 дахин ниидэһэн байна.

Тааруулан табиһанай һүүлээр замайнь параметрнүүд иимэ:

— Газарай нюрууһаа эгээл саада захань (апогей) —275 километр;

— Газарай нюрууһаа эгээл наада захань (перегей)—220 километр;

—89 минута соо Газарые тойрон дабшана;

— замайнь һөөлжүү—51,6 градус.

Телеметрическэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, станциин түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залан хүтэлбэрилгын-тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгодог комитедһээ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгодог комитет 1977 ондо СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олголгодо хүдэлмэри абажа [illegible] 1976 оной декабриин 15 болотор эдэ хүдэлмэри абтаха байна.

Хүдэлмэри зууршалан дурадхаха ба дансалан абаха бүхы асуудалнуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгодог комитедтэ иимэ адресаар хандаха: 125047 Москва, 3-я Тверская-Ямская [illegible] 16, телефоны 250-38-08, 250-19-17, 250-37-11.

ДЕПУТАТ — арадай түлөөлэгшэ

СЭДЬХЭЛЭЙНГЭЭ УРЯАГААР

Энэ хүн тухай урдань нэгэнтэ бэшэ дуулаһан байгааб. Аймаг соогоо түрүү ажалаараа үнинэй суурханхай юм. Уулзаха арга боломжотой болоһондоо баярлаа һэм. Энэмнай Бадмацу Жамсарановна Тодорхоева гээшэ. Хяагтаһаа Мөөрөөшын совхозой Хилганта нютаг орохоёо байтараа, нютагайнь хүнтэй уулзашабаб.

— Тодорхоева үнисэй больницада һэн. Хонходожо мэдэхэ байгаат, — гэжэ дурадхаба.

Зүб хэлэһэн байба. Үбшэлөөд больницада ороһоор, һараһаа үлүү болоо юм ха. Тиигэжэ би Хяагта дээрэ уулзаха баатай болоо һэм. Эмшэн эхэнэр дан удаан бү хөөрэлдөөрэйгты гэжэ захиба.

Урдаһаам үргэн шанаархуу нюуртай, дунда зэргын бэетэй эхэнэр угтан гараба. Адаглахада таби гаража ябаһан хэбэртэй. Ямар хэрэгээр ерэһыем дуулаад, халта бодолгото болоһон хэбэртэй. Табиһан асуудалнуудтам дуратайгаар харюусаа һэн. Баһа нэгэ хүнэй хуби заяанай һабагша татагдан, сэдьхэл бодолдом бүхөөр хадуугдан байгаа бэлэй.

— Иимэ удаан больницада хэбтэхэб гэжэ санаагүйб, — гэжэ шаналангяар хэлэбэ. — Теэд үбшэлөөд байхадаа яахабши даа. Мининнгээ үгыдэ суг хүдэлдэг Ленхобо Гармаевна тухашарнал ха даа. Һая ерээд очоо сэн. Хоёр хурьгаднай гарзалаа гээ. Юрэдөө, минии байгаа бол, арай тиимэ юумэн болохогүй бэлэй даа. Зуун хонин бүрнһөө зуун хурьга абаха уялгаяа заатагүй дүүргэхэ байгаабди...

Тиигээд дуугай болон, ямаршьеб бодолдо эзэлэгдэжэ, һууд гэбэ. Энэ үедэ бүхы һаналаараа Хилгантала хүрэнхэй, хэжэ үрдеэгүй юумэндээ зобонги байна гэжэ тухайлаа һэм.

Үнэхөөрөөшье зобохоор юумэн бии байгаа. Совхоздонь үбһэ хулһаар дутамаг, хашанха хүйтэн хабар удаан үргэлжэлжэ, малшадые нилээд туляаһан, мүрынь алдахуулһан байна. Иимэ сагта Тодорхоевада больницада хэбтэхэнь хүндэ, зарим һүни унтангүй бодолгото боложо хонодог, нютаг руугаа хонходожо, һанаагаа заһадаг һэн.

Хабар сэмгээ табипан хонид түрүүшын ногоо зулгааа эхилхэдээ, гансата муудажа, гарзалхаяа һанадаг. Энээниинь һайн мэдэхэ болоһон Бадмацу Жамсарановна хонидойнгоо хүхэ ногоо зулгаатар ябашье һаа эдилхыень таһалдуулхагүй гэжэ илангаяа хурьгадтаа ехэ анхарал хандуулдаг һэн. Эгээл тиимэһээ Ленхобо Аранзаевадаа энээн тухай ходо хэлэжэ, һануулжа байдаг бэлэй. Гуша найман жэлдэ хониндо хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон аха нүхэрэйнгөө захяае Аранзаева нарин нягтаар сахижа, бэелүүлхые оролдодог.

Үнгэрэгшэ жэл хоюулан түрүүшынхеэ түрэхэ 593 эхэ хони даажа абаад, зуун эхэ хонин бүрнһөө далан табан хурьга абаһан юм. Арбан табатайхан наһанһаа хонишон болоод, эды удаан саг соо таһалгарягүй хүдэлһэн хүн үнэн дээрээ хомор байгаа ёһотой. Тэрэ холын сагые Бадмацу Жамсарановна мүнөөдэр мэтэ элихэн һанадаг. Эсэгэнь хонинной фермые даагшаар хүдэлхэ. Бишыхан Балмацу тангаршаан гүйлдэһэн нарай хурьгадые энхэржэ ханахагүй. Хаа-яа хонишье харюулхадаа сэдьхэлээ табижа, аха нүхэдэй зааһан бэлшээри һайтай газарта адуулхаяа хүсэхэ. Басаганайнгаа шунал эрмэлзэлые ойлгоһон эсэгэнь хониндо оруулжархиһан юм. Тиихэдэ тэрэ юунһээшье үлүүсэ баярлажа, найдаһан найдалыень харюулхые оролдодог болоо бэлэй. Тэрэ үдэрөө дурсан һанахадаа, иигэжэ тэмдэглэбэ.

— Саг эхэл түргэн ябана даа. — гээд юундэшьеб аалихан һанаа алдаад абаба. — Зарим хүнэй сагаа зүбөөр хубаарилжа, урдаа табиһан түсэбөө хүсэдөөр бэелүүлжэ шададаггүйнь харамтай байдаг. Энээн тухай би залуушуулда, өөһэдынгөө гурбан үхибүүдтэшье хэлэдэгби. Тэрэнэй түлөө өөрынгөө дуратай ажалые шэлэхэ шухала. Хүн дуратай ажалдаа шунан хүдэлдэг, сагайнье ошоһые мэдэдэггүй бшуу. Абаад үзээ даа. Зарим нэгэ залуушуул арбан класс дүүргээд, хониндо хүдэлхэеэ ерэдэг. Малда хүдэлхэм гэжэ жудхэнгүй, һайса шэбшэжэ үзэнгүй орогшодынь һараш болоогүй байхада хаяад, хойшоош харангүй ябашаха. Һүүлэй үедэ залуушуулда дуратай ажалыень шэлэн олохо асуудалда анхарал хандуулагдадаг болоо. Энэнь ехэл зүб гэжэ һананаб. Мал ажалда дуратай залуушуулай ерэхэдэнь, бидэ алн болохоор дэмжэдэг байнабди.

Зүбшөөнгүй байхын аргагүйл даа. Одоол үнэн сэдьхэлһээ зобоһон хүнэй хэлэһэн үгэ ха юм. Али бүхы юумэндэ һаналаа табидаг, хэһэн ажалаа тоб байса бүтээдэг, хүн бүхэндэ шэдалайнгаа зэргээр туһалхые оролдожо ябадаг хадань нютагайнь зон тэрэниие һунгалтаһаа һунгалтада депутат болгодог. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадшье ябаһан юм. Мүнөө тэрэ сомоной Соведэй депутадаар һунгагданхай. Аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын таһаг соо Тодорхоева тухай үгэ гарахадань, магтаалай эгээл һайн үгэнүүд хэлэгдээ бэлэй. Хөөрэлдөөд байхада энэншье зүб, депутадайнгаа уялгые бодотоор дүүргэдэг, хододоо һанаһандаа хүрэдэг байба.

Сабшалангай талмайн бага дээрэһээ арал тохой газарай үбһые морин косилкаар, гар хажуураар сабшаха ушар гарадаг. Орой хамта 160—170 гектар иимэ газар болодог юм. Хүнүүдые шэлэн олохо, ажалыень зүбөөр хубаарилха хэрэг гарадаг. Эндэ Бадмацу Жамсарановнагай үгэ үнэтэй. Ахалагша класан үхибүүдые суглуулжа, пенсидэ гараһан, дүршэл ехэтэй үбгэдтэй хамта звено болгон табидаг. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэл 1660 центнер үбһэ бэлэдхүүлһэниинь хабарай тулахада алтангай сэнтэй болоо һэн.

Үгышье һаа, малшадта нүүдэл библиотекын ябаагүй һаа гү, али элидхэл хөөрэлдөөнэй үсөөнөөр үнгэргэдөө һаа, заа болгон тэрээндэ хандадаг. Библиотекарь Наташа Дашиева һони һонин номуудыень саг соонь асардаг. Клубые даагша Нагаша Нимажапова удха түгэлдэр элидхэлнүүдые олоор үнгэргэжэ байхаяа оролдодог болонхой. Өөрынь округто ганса бэе болоһон үбгэд хүгшэд бии юм. Тэдэншье туһаламжа үзүүлхыень гүйһан байна. Гылымаа Гылыпилова, Балдан Баинов гэгшэдэй усадьбын үбһые сабшуулжа, түлеэ залһыень асаруулжа, нэгэнтэ бэшэ тэдэнэй һайшаалда хүртэһэншье байха. Элдэб барилгын хүдэлмэридэшье нилээдгүй өөрынгөө хубитые оруулаа.

Эдэ мэтэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, слон байха. Иимэл оролдосотой бэрхэ хадань парти, правительствамнай Бадмацу Жамсарановна Тодорхоевае Ажалай Улаан Тугай орденоор, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор, «Ажалай габьяагай түлөө», Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнаа бшуу. Гадна, республикын габьяата малшан гэһэн нэрэ зэргэдэ тэрэ хүртэнхэй.

Ц. ХАМАЕВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗАЛУУ ГВАРДЕЕЦ

Тимофей Медведев 1967 ондо техническэ нэгэдэхи училищи дүүргээ һэн. Тэрэ гэһээр лэ Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводто радио-хабсаргагшаар хүдэлжэ байна. Тиимэ олон жэлдэ ажаллаашьегүй һаа, һүбэлгэн бэрхэ, нэтэрүү хүдэлмэришэ энэ залуу нүхэр мэргэжэл шадабаряа жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлэн, мүнөө эгээл дээдын табадахи разрядтай болонхой. Тиихэ зуураа үшөө хоёр —слесарь-хабсаргагшын, слесарь - регулировщигой мэргэжэл шудалаа.

Габшагай, эдэбхитэй хүдэлмэриинь түлөө тэрээндэ гурбан жэлэй саада тээ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй. Тэрэл үсэр продукциин шанарай өөрын тамга Тимофейдэ барюулагдаһан байгаа.

Нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон, өөрынгөө мэргэжэлые эрхимээр шудалһан Тимофей Медведевые суггаа ажалладаг ханинарынь комсомол-залуушуулай бригадые толгойлогшоор һунгаһан юм. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй хабаадалсаһан энэ бригадын гэшүүд залуушуулай коллективүүдые илажа гараһан байна. Тиихэдэ өөрөө бригадир партиин съездэ эльгээгдэхэ заводой комсомолой организациин рапортда гараа табилсаха эрхэдэ хүртэһэн шуу.

Мүнөө Медведевэй хүтэлбэри доро 20 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй 16-ниинь комсомолшууд. Эбтэй эетэй, ажалша бэрхэ энэ коллектив социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, нэгэтэ бэшэ түрүү һуури эзэлһэн байха.

Тимофей өөрөө түрүү хүдэлмэришэн байха зуураа, бригадын бүхы коллективэй амжалтатай хүдэлхын тула саг үргэлжын оролдолго гаргажа ябадаг. Залуушуулые ажалда шуналтайгаар хүмүүжүүлхэ шададаг [illegible] өөрынгөө ажалай бии дүй дүршэлдэ һургадаг абьяастай нүхэр [illegible]. Түрүү дүй дүршэлэй һургуулиие хоёр дахин хүтэлбэрилһэн байна. Тиимэ һуралсалые ябаһан [illegible] хүдэлмэришэд дүүргэһэн. Медведевэй һургаһан Владимир Пахомов [illegible] гурбадахи разрядтай мэргэжэлтэн болонхой. Петр Бусонимовой үүсхэл түрүүлэн дэмжэгшэ [illegible]. Мүнөө тэрэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэхын түлөө [illegible] участогай ханын [illegible] редколлегиин гэшүүн юм.

Залуу хүдэлмэришэдые Буряад [illegible] хүмүүжүүлэгшын һайн һайхан эдэбхэлэн үн[illegible] дүүргэжэ байха зуураа, Тимофей Медведев [illegible] мэргэжэлдэ дэ[illegible] Тэрэ [illegible] дүй [illegible] соо ажаллана. Хоёр [illegible] Совет Армида алба хаата [illegible] бүрэлдэхүүндэ оронхой.

Тимофей Медведев өөрөө [illegible] анхаралда [illegible] мастеруудай хоёр жэлэй һургуулида һурана [illegible] комсомолой организациин бюрогой эдэбхитэдэй гэшүүн.

Нүхэр Медведев 1976 ондо бэелүүлхээр нилээд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Тэрэ хубиингаа түсэбтэ даабариие декабриин 1-дэ дүүргээд байха зорилго урдаа табяа. Тиихэтэй хамта уралан нарижуулгын гурбан дурадхал оруулхаар, нэгэ залуу хүдэлмэришэнэй разряд дээшэлүүлхээр хүдэлмэри ябуулхаар, хүдэлмэриин нэгэ үдэр хүдэлхэдэ бардам хүрэхэ материал алмахаар бэеэ уялгаланхай бшуу.

Залуу коммунист Тимофей Медведев хадаа ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн мүнгэн тэмдэгтэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Үйлэдбэриин залуу түрүү хүдэлмэришэндэ» гэһэн тэмдэгтэ хүртэнхэй. Иимэ алдар солотой болоһон залуу хүдэлмэришэн КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри амжалтатайгаар бэелүүлхэ гол зорилготой ехэ тэмсэлдэ шударгыгаар оролсонхой ажаллажа байна.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тимофей Медведев.

А. БУРДАКОВАГАЙ фото.

НОМ ХЭБЛЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

Һаяхана Улаан-Үдэ хотодо Сибириин ба Алас Дурна хизаарай номой хэблэлнүүдэй редакторнуудай суглаан болобо. «Бага арадуудай ехэ хуби заяан» гэһэн гаршагтай номуудые барлажа гаргаха асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Тус суглаан Агуу Октябриин 60 жэлэй алдарта ондо зорюулагдана.

Манай корр.

УСТЬ-ОРДАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ҺУРАГШАДАЙ ОРОЛДОЛГООР

Осинска районой Буряад-Янгуудай дунда һургуулиин һурагшад «Бэдэрэлгэ-31» гэһэн операцида эдэбхитэйгээр хабаадалсана Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Дайнай үедэ фронт дээрэ наһа бара пан нютагайнгаа баатарлиг сэрэгшэдэй нэрэ солые тэдэнэр элирүүлэн тодорхоилно, мүн дайнай болон ажалай ветерануудтай уулзажа, тэдэнэй һонирхолтой хөөрөөнүүдые бэшэжэ абана.

Тус районһоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу дайнда 4.600-гаад хүн хабаадаһан байгаа. Тэдэнэй 2.400 гараниинь түрэл нютагаа бусаагүй юм. Тиихэдэ Буряад-Янгуудһаа 446 хүн сэрэгэй албанда татагдажа, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө баатарлигаар тэмсэһэн намтартай.

Тэдэнэй дундаһаа Арсентий Михайлович Етобаев сэсо шалгаржа, Ленинэй болон Улаан Одоной орденуудаар, дайшалхы 6 медаляар шагнагдаһан байгаа. Нүхэр Етобаев нютагтаа комсомолой түрүүшын эмхи байгуулалсажа, совет засагай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэн юм. Волховско, Ленинградска фронтнууд дээрэ баатарлигаар тэмсэһэн намтартай. Мүнөө амаралтада гараад, Улаан-Үдэ хотодо ажаһууна.

Буряад-Янгуудай дунда һургуулиин партийна, комсомолой организацинуудай үүсхэлээр дайнай ветеран А. М. Етобаевай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн жэл бүри үнгэргэгдэдэг болонхой. Һаяхан бага калибрай буугаар мэргэн буудалгын мүрысөөн болобо. Энэ мүрысөөндэ Лариса Фёдорова, Анна Кантакова, Лев Тугутхонов, Олег Халзанов, Владимир Федоров гэгшэд шалгараа.

Һурагшадай оролдолгын ашаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу дайнай ветеранууд тухай һонирхолтой материалнууд суглуулагданхай.

БАЯСАМААР БАЙГАА

Би Забайкалиин сэрэгэй округто удаан саг соо алба хэһэн байгааб. Минии дурагша байһан Владимир Балахтин мүнөө тэндэ уялгата албаяа хэжэ байна. Тиигэхэ зуураа командирнуудайнгаа захиралтануудые жэншэдгүй һайнаар дүүргэжэ, сэрэгэй болон политическэ һуралсалай отличник болонхой.

Һаяхан һонирхолтой иимэ ушар болобо. Һургуулидамнай хэшээлнүүд үнгэрдэг ёһоороо үнгэржэ байгаа. Нэгэ забһарлалгын үедэ багшанарай комнато соо амаржа һуутарни, солдат хүбүүн орожо ерээд:

—Хэдэн үдэрэй амаралтаар ерээб, — гээд, солдат ёһоор элидхэбэ.

Тэрэл үдэртөө солдат Владимир Балахтин Буряад-Янгуудай дунда һургуулиин 7-дохи, 9-дэхи классуудай һурагшадтай уулзажа, һонирхолтой хөөрэлдөө эмхидхэбэ. Удаань 9-дэхи классай һурагшадтай сэрэгэй эхин бэлдэлгээр хэшээл үнгэргөө. Хэшээлыень һурагшадай һайнаар дүүргэхэдэ, сэрэгшэ баяртай байгаа.

Владимир Балахтин энэ һургуулида һуража гараһан юм. Тиигэхэ зуураа хэшээл бүхэндэ анхаралтайгаар хандадаг һэн. Армида алба хэхэ үедөө хоёрдохи классай мэргэжэлтэ болоо. 1975 ондо Москва хото ошожо, манай Эхэ ороной һүлдэ—Илалтын туган дэргэдэ фото-зурагаа буулгуулха золтой байгаа.

Һурагшынгаа эрхимээр албаяа дүүргэжэ байхада, бидэнэр — багшанар баяртай ябанабди.

И. АНТРОПОВ, багша.

Эрхүүгэй область.

ХИТАДТА ТЭМСЭЛ ДАХИНАА ЭХИЛЭНХЭЙ

КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшын КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшын тушаалнуудһаа Дэн Сяо-пиниие гаргаһан ушар Пекиндэхи хэмороотонуудай бүлэгүүдэй хоорондын тэмсэлые замхааган [illegible]. Мао Цзэ-дунай тойрон ашаалһан «радикалнууд» гэдэгүүд Дэн Сяо-пинэй зайсуулагдайһанаар [illegible] гү гэхээр байһан юм. Энэнэй мэдээдэ байһан хэблэл ба радио тиимэ [illegible] ехээр шашалдадаг. [illegible] «агуу [illegible]» гэжэ [illegible] «прагматигууд» гэдэг партиин ба гүрэнэй аппаратта сэрээн [illegible] хүдэлмэришэдэй дунда нилээд [illegible] байһаар лэ.

Энэ хоёр бүлэгэй хоорондын тэмсэл һүүлэй үедэ [illegible] хүсэтэйгөөр [illegible] Эхэ апсалдаа хэмороотой байһан [illegible] тэмсэл [illegible] «Соёлой хубисхалай» жэлнүүдтэ мүрдэгдэн хэһээгдэһэн партийна ба захиргаанай хуушан кадрнуудай, мүн революцида харша маоис урбалтын үеэр хуушанай кадрнуудта эсэргүү кампани үргэнөөр ябуулжа, засаг гартаа абаха зам өөһэдтөө табигшадай хоорондо гараһан ехэ [illegible] уламжалан, хэмороонийнь улам [illegible] Ороной үмэнэдэ хи үгаа шухала асуудалнуудые шиидхэлдэ Хитадай социальна - экономическа хүгжэлтын замууд ба онол арганууд [illegible] бүлэглэлнүүд хоёр ондоогоор хандадаг байна. Хэрбээ «Соёлой хубисхалай» үеын онол [illegible] [illegible] «радикалнуудай» баадхаһаар байгаа һаань [illegible] [illegible] уламжалан [illegible] экономикын [illegible] зайлашагүй тохёолдоһон бусайдалые зайсуулха гээд һэдэнэ.

Дэн Сяо-пиндэ, тэрэнэй тала баригшадта эсэргүүгээр нёдондо жэлэй һүүл багта «радикалнуудай» эхилһэн ээлжээтэ политическэ кампани үргэлжэлһөөр «Соёлой хубисхалые буруушаана», «баруунай хэлбэрил гаргана». Хитадта «капитализм һэргээхые эрмэлзэнэ» гэжэ байгаад Дэн Сяо-пиниие, тэрэнэй тала баригшадые гэмнэнэ.

Иимэ гэмнэлгэнүүд Хитадай тусхай хэблэлдэ, олон тоото ханын газетэнүүдтэ ходо гараһаар. «Баруунай хэлбэрил гаргагшад» гээд гэмнэгдэгшэдэй тоо улам олон боложо байнхаа. Пекинһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, КПК-гай Хэбэй провинциин комитедэй нэгэдэхи секретарь, ревкомой түрүүлэгшэ Лю Цзы-хоу, КПК-гай Хэнань провинциин комитедэй нэгэдэхи секретарь Ли Цзянсюнь гэгшэд шангаар шүүмжэлэгдээ. «Соёлой хубисхалай» һүүлээр шүүмжэлэлдэ ороһон, КПК-гай Цзянси провинциин комитедэй нэгэдэхи секретарь Цзян Вэйцин, КПК-гай Чжэцзян провинциин комитедэй нэгэдэхи секретарь Тань Ци-лун һүүлэй үедэ политическэ ябуулгануудһаа «зайсуулагданхай». КПК-гай Хунань провинциин комитедэй хоёрдохи секретарь Чжан Пин-хуа гэгшые ханын газетэнүүд ехээр шүүмжэлбэ.

Шанхайн турбогенераторна заводой хэдэн цехүүдэй начальнигуудые «Жэньминь жибао» газетэ һаяшаг шангаар шүүмжэлһэн байна. Тэдэнэр «соёлой хубисхалда» дурагүйгөө элирхэйлэн мэдүүлдэг, хүдэлмэришэдэй ажалай ба ажамидаралай арга боломжо һайжаруулхые оролдодог байгаа юм ха. Үйлэдбэри хүгжөөхын тула материальна урмашуулгын арганuудые хэрэглээ гэжэ тэдэниие гэмнээд, «баруунай хэлбэрэлшэдэй» тоодо оруулаа.

Арад түмэндэ харша Мао Цзэ-дунай политикада Хитадай улад зоной олооороо дурагүйлхэдэг боложо байһые һүүлэй үеын буһалгаанууд гэршэлнэ. Пекиндэхи Тяньаньмэнь талмай дээрэ апрелиин 5-да зүндөө болоһон, маоизмда эсэргүү демонстраци арадай уур зэбүүрхэлые эли тодоор харуулба. Ниислэлһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, иимэ демонстрацинууд ороной хэдэ хэдэн провинцинуудта болоһон байна. Хитадай элдэб районуудаар хүдэлмэришэдэй дунда үймөөн буһалгаанууд һүүлэй үедэ болоо [illegible] мэдээсэгдэнэ. [illegible] уламжалан, транспортдо бэрхэшээл тохёолдоһон, үйлэдбэрилгэ хороһон байна. Хэнань, Шаньси провинцинуудта транспортын хүдэлмэри таһалдаа. Ороной хэдэ хэдэн провинцинуудай промышленна предприятинуудта «гурим һэргээхын тулада» сэрэгүүд ба «ополчени» хэрэглэгдээ.

Арадта харша Мао Цзэ-дунай бүлэгэй политикада олониитын бүри [illegible] эсэргүүсэдэг болоһые эли [illegible] [illegible] элирхэйлнэ. Тиимэ дурагүйдэлгэ [illegible] Маодо эсэргүү [illegible] [illegible] гэжэ маоис хэлэлшье мэдэрнэ.

Маоизмда эсэргүү орон доторхи хүдэлөөнэй дарахын тула хара [illegible] Пекинэй дамаршад оролдоно. Арад юнон [illegible] ехээр гуталгада харюу [illegible]. Тэдэ удамаршад [illegible] мүрдэлгэнүүдээ улам шангадхажа байна. Гансахан ниислэлдэнь 3 [illegible] хүн баригдажа [illegible] хаагдаа гэһэн мэдээн [illegible] бии.

Маоизмда эсэргүү демонстрацинуудта [illegible] хитэй, тэр хабаадаһан хэдэн хүн Пекиндэ, бусад [illegible] [illegible] буудаһан [illegible] [illegible] Хэдэн арбаад хүн [illegible] Маторган [illegible] хүдэлмэри [illegible] шиидхэгдээ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] тулалдааниин [illegible] холын районуудта сүгдэгдөө.

Маоис бонхилхы бүлэгүүдэй хоорондохи тулалдааниин ямараар дүүрэхэ тухай таамагшалханиинь мүнөөдэр бэрхэтэй. Нэгэл ушар [illegible] байна: [illegible] маоис хараа бодолой мухардаһаниинь, маоис хүтэлбэриин доторһоо һула, тогтууригүй болоһониинь элеэр харагдана.

Гэхэ зуураа олон жэлэй туршада мүрдэлгэ, хэһээлтэнүүдэн хэгдэбэшье, маоизмда һүгэдэхэ идхалга номнолгын хэгдэбэшье, арадта харша политикадань КНР-эн ажалшадай эсэргүүсэлгые Мао-Цзэ-дун ба тэрэнэй бүлэгэйхид дарaжа шадаагүй гээд һүүлэй үеын политическэ кампани гэршэлнэ.

Хитадтахи ушар байдалай саашанхи хүгжэлтэһөө дулдыдангүй, маоизмын нийтэ кризисэй гүнзэгыржэ байһаниинь ороной дотоодын политическэ хүгжэлтын шэглэлһээ эли тодоор харагдана.

М. ЯКОВЛЕВ, (ТАСС).

ҺУР ХАРБААН ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 53 жэлэй ойдо зорюулагдаһан зунай заншалта найр наадан—һур харбаан гурбан шатада үнгэрэгдэжэ байна. Нэгэдэхи шатань физкультурын коллективүүдтэ, хоёрдохинь хото городуудай районуудта аймагуудта болошо байнхай. Гурбадахи шатань — республикын һур харбаан байгша оной июлиин 3—4-дэ Улаан-Үдэ хото шадарай Дээдэ-Онгостойдохи ипподром дээрэ үнгэргэгдэхэ.

Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмүүдэй, локомотив-вагон заһабарилгын болон авиационно заводуудай спортын клубуудай физкультурнигуудай параадаар заншалта найр наадаанай түгэсхэлэй мүрысөөн июлиин 4-дэ үглөөнэй 10 сагта эхилхэ юм.

Бүхэ барилдаан, буряад арадай ёһо гуримаар һур харбалга морёор урилдалга. гиир үргэлгэ һур харбаанай программада ороно. Аймагуудай суглуулагдамал командануудай гэшүүд бүхэ барилдаагаар (60, 70, 82 болон 82-һоо дээшэ килограммай шэгнүүрнүүдтэ, һур харбалгаар (2 эрэ хүн, 1 эхэнэр, 1 үхибүүн, басаган командын бүридэлдэ орохо). мори урилдаагаар мүрысэжэ Буряадай АССР-эй чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртэхые оролдохо байна.

Спортын бүлгэмүүдэй суглуулагдамал команданууд гиир үргэлгөөр (60, 72, 82 ба 82-һоо дээшэ килограммай шэгнүүрнүүдтэ) бүхэ барилдаагаар буряад арадай гуримаар һур харбалгаар мүрысэхэ юм.

Зунай найр наадаанда илагшад «1976 оной һур харбаанай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, чемпионуудай лентэнүүдээр, үнэтэ бэлэгүүдээр, физкультура болон спортын республиканска комитедэй дипломуудаар шагнагдаха.

Манай корр.

СТУДЕНТНЭР-БАРИЛГАШАД

Түмэр замай транспортын инженернүүдые бэлдэдэг Ленинградай институдай жаран студентнэр Шэнэ Уоян тосхондо һаяшаг ерээ. Залуу барилгашадай бүлэг «Байгал-1» гэжэ нэрэтэй. Байгал-Амарай түмэр харгыһаа 523 модоной гэхэ гү. али гус тосхонһоо долоон модоной зайда оршодог бартаа ехэ тайга соо тэдэнэр майхан гэрнүүдээ татаа. Отрядай командир Николай Антонович Шашковтой уулзажа, иимэ асуудалтайгаар хандабаб:

— **Тайгада байха зуураа, ямар ажал хэхэ зорилготойбта?**

— Түмэр харгын татагдаха газарые модонһоонь сэбэрлэхэ уялгатайбди Гурбан бригада болгожо хубаараад, июниин 21-һээ ажаллажа эхилээбди. Августын дүүрэтэр хэды арбаад километр зайда модо отолжо үрдихэбди.

— **Хүбүүд тухандаа богонёор хөөрэжэ үгыт.**

— Манай отряд барилгашадаи факультедэй гурбадахи курсын студентнэрһээ оүридэнэ. Түмэр харгы бариха факультедһээ гэшэ. Нэгэ үгөөр, тайгада гараха семестрынь эгээл хэрэгтэй, аргагүй туһатай байха Нёдондо нажар Уоян, Уланхаан нютагуудта байрын гэрнүүдые, мүн складуудые баряа һэмди. Хүгжэмэй инструментнүүд бии, уран гоёор дууладаг хүбүүдшье байха Саг үргэлжэ концерт табижа. БАМ-ай барилгашадые баясуулжа байхабди.

— **Хүлисэгты, та ямар предмет ваадаг гээшэбта?**

— Би өөрөө доцентби. Начертательна геометри заанаб.

— **Танай институдһаа хүнүүд үшөө ерэхэ гү?**

— Июль һарада табин хүн ерэхэ.

— **Залуу барилгашадта амжалта хүсэнэб.**

— Һайн даа!

А. КУКЛИН, манай корр.

АЖАЛАЙ ХАҺА ЭХИЛЭЭ

Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр гурбадахи семестрэйнгээ ажал эхилбэ. Тиигэжэ институдай «Улаалзай», «Бином» гэжэ отрядууд Камчатка ошонхой. Тэдэнэр Камчаткын загаһанай заводуудта хоёр һарын туршада ажаллаха. Бэшэ отрядуудынь Буряад орон соогоо янза бүриин ажал хэхэ байна. Жэшээлхэдэ, «Энергия» гэжэ отряд Сэлэн-Дүүмэ станциһаа Монголой хилэ хүрэтэр ехэ вольттой хани барисаанай лини таталсаха. «Орион» гэжэ отрядай гэшүүд Хурамхаанда һургуули, котельнэ, байрын гэр бариха юм.

Арбалахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ институдай мянга зуу гаран студентнэр барилгын 30-аад отрядта ажаллаха байна.

Манай корр

СПОРТ Спорт СПОРТ

ШАТАР. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олохын түлөө Филиппинын ниислэл — Манила хотодо зоно хоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэжэ байна. Арбадахи наадаанда Спасский Паннода шүүгдээ. Хойто үдэрынь манай гроссмейстер США-гай шатаршан Кавалегтай уулзахадаа, мүн лэ урагшагүйдэбэ. Кинтерос Ульмантай наадахадаа, хараалагдаһан саг соогоо 40 ябадалаа хэжэ үрдеэгүй.

11-дэхи турта Мекинг Горт хоерой уулзалга олоной анхарал татаба. Бразилиин шатаршан Мекинг ехэл болгоомжотойгоор наадана. Тиин энэшье удаа арбадахи ябадалдаа тэнсэебди гэжэ дурадхаһан байгаа.

Харанди — Торрее, Рибли — Паиное шүүһэн. Полугаевский — Любоевичтой, Георгиу — Браунтай тэнсэһэн байна.

ФУТБОЛ. СССР-эй эдиршүүлэи суглуулагдамал команда Югославиин Риека хотодо боложо байһан уласхоорондын мүрысөөнэй түгэсхэлэй наадаанда хабаадаха болобо. Хахад финалда манай спортсменүүд Югославиин «Сараево» командые 2:0 тоотойгоор шүүгээ. Тиин түгэсхэлэй наадаанда совет футболистнууд Югославиин «Хандугтан», уулзахадаа, илаһан байна.

БАСКЕТБОЛ. Мексикын эрэшүүлэи суглуулагдамал команда Монреальда болохо Олимпиадада хабаадаха һайн бэлэдхэлтэй байһаар. Олимпиадын урда тээхи шэлэн абалгын мүрысөөн Канадын Гамильтон хотодо болоно. Мексикын команда эндэ дүрбэдэхи наадаандаа Болгариин баскетболистнуудые 98:73 тоотойгоор шүүгээ. Энэ бүлэгтэ Нидерландын спортсменүүд Англиин түлөөлэгшэдые 76:60, шведүүд польшынхидые 89:79 тоотойгоор илаба.

США-гай эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал команда хоёр илалта туйлаа.

УҺАН ДЭЭРЭ БҮМБЭГООР НААДАЛГА. Дунайн кубогта хүртэхын түлөө уласхоорондын 16-дахи мүрысөөн Братислава хотодо боложо байна. Түрүүшын үдэр манай суглуулагдамал команда Венгриин спортсменүүдые 10:2, харин ГДР-эй түлөөлэгшэдые 8:3 тоотойгоор илаба.

ЧССР-эй спортсменүүд ГДР-эи командые — 8:7, Болгариин түлөөлэгшэд австриинхидые 6:5 тоотойгоор шүүгээ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ Олимпиадада хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө американ спортсменүүдэй мүрысөөн Нью-Йорк хотодо боложо байна Дабалтануудтай 110 метрые Чарльз Фостер — 13,44 секунда соо гаталжа илаа. Мехикэдэ болоһон Олимпиадын чемпион Вилли Давенпорт хоёрдохи һуури эзэлжэ, дүрбэдэхи Олимпиададаа ошохонь.

Эхэнэрнүүдэй дунда 200 метрые Бренда Морхэд 22,49 секунда соо гаталжа илаба.

Эрэшүүлэй дунда утые харайлгын мүрысөөн угаа һонирхолтой байгаа. Мюнхендэ болоһон Олимпиадада бронзо медальда хүртэһэн Арни Ровинсон 8,37 метр харайжа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. 20-той бэлигтэй бэрхэ спортсмен Ларри Мирикс — 8,26, Олимпийскэ чемпион Ренди Уильямс 8,18 метртэ харайжа, гурбадахи һуурида гараба

ПРОФЕСИОНАЛНУУДАЙ дунда хүндэ шэгнүүртэ боксоор дэлхэйн чемпион Мохаммед Али Японой мэдээжэ барилдаашан, каратегэй онол арга һайн мэдэдэг Антонио Инокитой Токногой ринг дээрэ тулалдаба Япондо, США-да энэ һонин мүрысөөн тухай ехээр сонсхогдоо һэн Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор юрэ бусын мүрысөөндэ орожо хараха гээшэ айхабтар үнэтэй байгаа Нэгэ билетынь американ мянган долларто хүрэпэн байна Али бээлэй барьяд, Иноки улаан гараараа тулалдаха ёһотой һэн

Жэмбүүрэй ханхинамсаар япон барилдаашан хүлөөрөө сабшажа, Алиие пол дээрэ унагааха һэдэлгэ хэбэ. Тэд энэ мэхэ гоходонь Али ойлжо үгөөгүй. Саашадаа япон барилдаашан хүл дээрээ бодонгүй, нюрган дээрээ хэбтээд. американ боксёр тээшэ мүлхиһэн байха юм Ой ухаанда орошогүй, һанаа заяанда үзэгдөөгүй гайхалтай һонин. тоолхогүй мүрысөөн 15 раундын туршада үргэлжэлбэ Энэ үе соо Иноки нэгэшье дүрэ харагдаагүй, Али нэгэшье удаа шаажа шадабагүй. Тиигэжэ ехээр шууяа татаһан мүрысөөн тэнсэлгээр дүүрээ

(ТАСС)

ҮЛЬГЭР ДОМОГТО НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

Алтайда туристнуудай анхарал татадаг үзэсхэлэн гоё газарнууд олон. Змениногорск хотоһоо холо бэшэхэнэ оршодог Колыван нуур тэдэнэй дунда онсо илгарна. Энэ үзэсхэлэн гоё нуурай эрьедэ һалхинда үлеэгдэжэ, хура бороодо сохюулжа, шанга наранда шаруулжа элдэб ондоо түхэл янзатан болоһон шулуунууд олон. Эндэпээ олдоһон элдэб шулуунуудта халта хүрэжэрхихэдэ, гоё һайхан бүтээлнүүд болодог. Туристнуудай зүргөөр аяншалан ябагшад байгаалиин гоё һайхантай мүр бүхэндөө ушарна.

Тунгалаг сэбэр уһатай, сэбэр элһэтэ пляжнуудтай, загаһаар баян энэ нуурай эрьедэ амарха дуратайшуул жэлпээ жэлдэ олошорно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Колыван нуурай эрьедэ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ИНДИИН АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Хорин хубиһаа бүридэһэн социально-экономическа түрүү һайн программын Индидэ соносхогдоһонһоо хойшо нэгэ жэлэй ой июлиин 1-дэ гүйсэхэнь.

Дели хотын Кэнноутплэйс гэжэ түбэй талмай дээрэ гаража ерэхэдэ, мантан томо гоё һайхан панно хүн бүхэнэй хараса татаадхидаг, анхарал хандуулаадхидаг юм. Индиин правительствын толгойлогшо Индира Гандиин дүрэ зураг тэг дундань бии. Хүдөөгэй үгытэй ядуу зондо газар хубаарилгын, байрын гэрнүүдые, уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые, шэнэ заводуудые электро-станцинуудые барилгын зураглалнууд — тобшолон хэлэхэдэ, ажалшан арадай мүнөөнэй байдалһаа абтаһан 20 хэһэг тэрэнэй дүрэ зурагай баруун ба зүүн талаарнь хэгдэнхэй. 20 хубиһаа бүридэһэн социально-экономическа түрүү һайн программые Индира Гандиин 1975 оной июлиин 1-дэ соносхоһоор нэгэ жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ панно эндэ табигдаһан байгаа.

Нютагай адаглагшадай һамжаар, программын бүхы хуоинуудые бүрин бэелүүлхын тула үшөө ехэ саг хэрэгтэй байна. Гэбэшье тус программа бодото байдалда амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ Тэрэ политическэ айхабтар ехэ удха шанартай. Индиин Национальна конгресс гэдэг партиин хүтэлбэри доро, Индиин Коммунис партиин ба ороной түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй дэмжэлгээр эндэхэг арадай саашанхи тэмсэлэи гол шэглэл энээн дотор тодо һонорооp элирхэйлэгдэнхэй. Энэнь хадаа ороной экономикэ хүгжөөхэ, үгытэй ядуу байдалтай хүн зоной ажаһуудал һайжаруулха Индиин хүдөө нютагта феодализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха шэглэл болоно. Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ Ш. А. Данге энэ программые «революционно» программа болоно гэжэ нэрлэһэниинь дэмы бэшэ.

Мүнөө Индиин коммунистнууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд налог татабаряар үри шэрптэй байһанайнгаа түлөө ажаллаха ушарые болюулха, гэр байра бариха газар үгэхэ, газарай реформо хэхэ гэхэ мэтын пунктнуудые бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, аграрна реформо хэхэ асуудал үшөөл хангалтагүй удаанаар шиидхэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэи. Энэ программа бэелүүлгын арба һарын туршада Индидэ помещигүүдһээ 424 мянган акр газар абтажа. таряашадта хубаарилагдан үгтэһэн байгаа. Тиихэдэ программаар хараалагдаһанай ёһоор, 4 миллион шахуу акр газар үгытэй ядуу байдалтан ажалшадта хубаагдаха ёһотон байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, правительствын түрүү һайн хэмжээнүүдтэ баяшуул шанга харюу үгэнэ.

Энээниие анхаралдаа абажа, Индиин Национальна конгресс тэрэ хэрэгые хиһан шалгаха адаглагшадаа хэдэ хэдэн штадуудта эльгээхые шиидээ. Тус реформын замда тохёолдоһон бусад бэрхэшээл түбэгүүд удаа дараалан зансуулагдажа байна.

Газарай реформые эсэстэнь хүргэхын түлөө Индиин Коммунис парти үргэн тэмсэл хэнэ.

Контрабандые усадхан зайсуулха гээшэ программын гол хуоиин нэгэниинь болоно Жэл урда тээ Инди контрабандистнуудай үүр гэжэ тоологдодог байгаа. Японоо, США-һаа, Швейцариһаа, баруунаи бусад оронуудһаа доохонуур асарагдаһан эд бараан Индиин нюуса пэлгүүртэ гаргагдажа худалдагдадаг һэн. Тиигэжэ ехэ алтан, мүнгэн, үнэтэ шулуунууд, искусствын бүтээлнүүд орондонь гадаада гаргагдадаг байгаа бшуу. Жэлдээ 10 миллиард рупий хүрэтэр контрабандын ябуулганууд хэгдэдэг байгаа. Эдэ бүгэдэ оронои экономикодо айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулдаг бэлэй. Үнгэрһэн жэлдэ контрабандын бүлэгүүдэи бүхы шахуу удамаршад — 2 мянга шахуу хүн баригдажа, хаагдаһан байна

Правительствын программын үндэһөөр орон дотор тогтуурнтай һайн сэнгээр наймаа хэдэг магазинууд олошоруулагдаа. Эдэ магазинууд ороной 600 миллион хүнэй 450 гаран миллиониинь хангана.

Уһалууриин түхеэрэлгэнүүд хурдан түргөөр баригдажа байна. Ойрын жэлнүүдтэ уһалагдадаг газарай талмайе 5 миллион гектарта хүргэхөөр хараалагдана.

Ороной хүдөө ажахыда илэд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Нёдондо жэл орон дотор үзэгдөө дуулдаагүй үндэр баян ургаса — 111 миллион тонно таряан хуряагдаа. Советскэ Союзай туһаламжаар үндэһэ һууринь табигдаһан гүрэнэй мэдэлэй предприятинууд амжалтатай паинаар хүдэлмэрилнэ.

Эдэ бүгэдэ промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ, мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналгые тогтоохо, контрабандатаи тэмсэхэ, мүн арад зоной зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэпэн программын бусад хубинуудые бэелүүлхын тула Индира Ганди түрүүгэй Индиин Национальна конгресс гэдэг правительствын гаргаһан хүсэлэл оролдолгонуудай ашаг үрэ болоно.

Р. ГЛАДКИХ, ТАСС-ай корр.

Дели.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф телефон радио

БЕРН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Совет профсоюзан делегациин ба ОШП-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ болобо. СССР-эй ба Швейцариин профсоюзуудай хоорондохи холбоо барисаае үргэдхэхэ хүсэлэнтэй байһанаа ВЦСПС-эй болон Швейцариин профсоюзуудай нэгэдэлэй (ОШП) түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Совет профсоюзан делегаци ОШП-гэй уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр июниин 20-һоо 27 болотор Швейцарида ошоһон байгаа Тус делегаци хэдэ хэдэн хото городуудта хүрэһэн, предприятинуудаар ябаһан, профсоюзай эдэбхитэдтэй, Швейцариин ажалшадтаи уулзаһан байна.

ОШП-гэй түрүүлэгшэ Э Канонникатай, һалбари һалбаринуудан профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хани ёһоор хөөрэлдэхэ үедөө ВЦСПС-эй делегаци КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэн үндэһөөр СССР-эй ажалшадай байдалые саашадань һайжаруулха талаар совет профсоюзуудай хэһэн ажал ябуулга тухай хөөрэбэ. Баруунай оронуудай экономикын һандаран палажа байһан оршон байдалда Швейцариин профсоюзан хүдэлөөнэй урда табигдаһан зорилгонууд ба асуудалнууд тухай ОШП-гэй хүтэлбэрилэгшэд Совет делегацида мэдээсэһэн байна.

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые саашадань баталалга ехэ удха шанартай байна гээд хоёр тала тэмдэглэбэ. Хельсинкидэ болопон ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдтэй тааралдуулан, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэгүүдые хураахын, эб найрамдал хангахын түлөө уласхоорондын профсоюзай хүдэлөөнэй элдэб отрядууд хамтаржа, ниитэ нэгэн һанал бодолтойгоор тэмсэхэ зэргэтэй гэжэ тэмдэглэгдээ.

КАРАКАС

АРАДАЙ ЗОРИГ НУГАРШАГҮЙ

ТАСС

Урагвай социально экономическа, хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Бүхы патриодуудай, хүн зоной, сэрэгэйхидэн тэмсэлэй нэгэдэмэл демократическа фронт боложо бэхижээд байбалнь. орон дотор зоной эрхэ сүлөө, демократическа эрхэнүүд һэргээгдэхэ байна гээд Урагваин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисмендиин, 1973 ондо Уругвайда болоһон хархис урбалтын гурбан жэлэй ойтой дашарамдуулан, хэһэн мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Оромнай парламентгүй байнхай, политическэ партинууд, профсоюзууд хориг донхой, патриотическа ба демократическа хүсэнүүд хайра гамгүйгөөр харшалагдана гээд тэрэ мэдүүлбэ. Хашалта харшалалта, экономикын доройтон уналга оронойнмнай байдалые айхабтар хүшэр хүндэ болгоо. Бордаберрине президентын тушаалһаа буулгалга балай юушье хубилгаагүй. Уругвай олонациональна монополинуудай, ЦРУ-гай үмэглэлгэ доро байдаг мүнгэн һан баригшадай, промышленнигуудай, латифундистнуудай мэдэлдэ байһаар.

Гэбэшье Урагвай арадай ажалшан зоной дайшалхын хүсэл зориг нугаршагүйл. Эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ гол хүсэниинь болодог Уругвайн Коммунис партиин баатарлиг ажал ябуулга энээниие гэршэлнэ. Тэрэнэй шэн габьяата тэмсэл хадаа дэбжэлтын хүсэнүүдэй заабол илалта туйлаха байлгын эшэ үндэһэн болоно гээд Р Арисменди тэмдэглээ.

АДДИС-АБЕБЭ

Индиин океан дээрэ шэнэ гүрэн бии болобо

ТАСС

Англиин һүүлшын колонинуудай нэгэн — Сейшельскэ аралнууд июниин 28-най һүни бэеэ дааһан байдалтай болобо. Бүлэг аралнуудай ниислэл — Виктори хотодо «Юнион джек» гэжэ тугай һүниин тэгэндэ буулгагдажа. Сейшельскэ Республикын улаан-сагаан-хүхэ үнгэтэй тугай хиидхүүлэгдэхэдэ, Индиин океан дээрэ экватор шадар. Африка түбиһөө зүүгээр байдаг бишыхан бүлэг аралнуудые Англиин колони болгон, 166 жэл соо дарлан мүлжэлгэ дүүрэпэн байна.

Сейшэлнүүд ахир тулюур байдалтай. Ажал хэхэ аргатай хүн зоной 40 шахуу процентнь хүдэлмэригүй юм. Промышленность огто үгы шахуу, харин хүдөө ажахыда копра, корица, сай ба хариин гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг бусад ургамалнууд таригдадаг юм. Теэд бүлэг аралаи 60 мянган хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангажа шаданагүй.

Орон соогуураа аяншалга. хүгжөөжэ, арга хургаяа оложо болохооди гээд шэнэ гүрэнэй хүн зон найдана. Энээнэи тула эндэ таарамжатай эрхэ байдалтай: үзэсхэлэн пайхан хада уулануд, торгон элһэтэй эрьенүүд, кокосово пальмын тужаар бүһэлэгдэһэн уһанда оймохо газарнууд, наратай сэлмэг аад тиимэшье аяма халууч бэшэ сагай уларил, элдэб янзын амитадай, ургамалай аймаг эндэ бии.

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал

ТАСС

Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй ба национально-патриотическа хүсэнүүдэи отрядуудта эсэргүү хархис һүндхэлгэ нүүлгэнууд Ливанай ниислэл хотодохи байдалые улам түгшүүрилтэй болгоо

Ливанай ниислэл хото шадар Айн Ар Руммаа, Ашрафия болон бусад районуудта шанга тулалдаанууд болоно.

Телль-Заатар Джиср Аль-Баша гэдэг лагерьнууд шадар хархис христианска хүсэнүүдэй һүжэроон дэбэргэһэн шуһата байлдаан шахардуу байдалые эбэй ёһоор гуримшуулха хэрэгые эсэлэн буруу һүргэхэдөө болохо байна гээд ЛАР-ай премьер-министр А. Джеллудай ЛАС-ан генеральна секретарь М. Риадта эльгээһэн хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ

БЕЙРУТ

Хархис хүсэнүүд хёмороо үүдхэнэ

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодо, тэрэнэй оршон тойрондо нэгэ талаһаа — национально-патриотическа хүсэнүүдэй ба Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй нэгэдэмэл отрядуудай болоп нүгөө талаһаа — хархис партинуудай бүлэглэлнүүдэй хоорондо шанга тулалдаанууд боложо байһаар. Июниин 27-до хархис партинуудай отрядууд артиллереэр дэмжэгдэн, Палестинэһээ зугадагшадай Тель-Заатар, Джиср Аль-Баша гэдэг лагерьнуудые булимтаран эзэмдэхые һэдэһэн байгаа. Бейрудтэ шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Хотын бүхэли районуудые ехэ буугаар, миномедоор буудана. Хэблэлэй бэшэһэнэй ёһоор, һүүлэй 24 час соо ниислэл хотын элдэб кварталнуудта, Палестинэпээ зугадагшадай лагерьнуудта мянга гараһ һомон, минэ тэһэрһэн байна. Ливанай ниислэл хото дэлхэйн бусад оронуудтай агаарай харилсаа холбоогүй болонхой. Ливанай МЕА компаниин хүнүүдые һуулгахаяа байһан «Боинг» самолет ракетээр буудагдажа, хэдэн хүн, эдэнэй дунда самолёдой пилот алуулһан байгаа. Ракетэнүүдэй нэгэн аэропортын байшангые тудаба.

Орон доторхи байдалые политическэ аргаар гуримшуулгада һаад тойбо тагахые эрмэлзэн, хархис хүсэнүүд иимэ бузагай муухай ааша гаргана.

Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээгээ бэелүүлхын тула Ливиин премьер-министр А. Джеллуд ехэ оролдолго гаргана. НПС-эй, ПДС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй гэрэ хэдэ дахин уулзаһан байгаа. Тэрэ хархис христианска хүсэнүүдэи хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэхэ юм гээд хүлеэгдэнэ.

Национально-патриотическа хүсэнүүдэй бүлэгэй түлөөлэгшэ К. Джумблат түшаалһаа буухыень урдалан Франжьедэ дахинаа хандаба. Тиигээ һаань. гүрэнэй толгойлогшоор һунгагдаһан И Саркис уялгануудаа дүүргэжэ эхилхэ байгаа. Эрхэ түлөөлэлгээ дамжуулан үгэхые Франжьегэй арсаһан ябадал орон доторхи байдалые бүри хүшэр бэрхэшээлтэй болгоно.

ХРОНИКЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум байгша оной июниин 29-дэ гаргаһан Указуудаараа шэнэ тосхонуудые бүридхэлдэ абаба:

Хойто-Байгалай аймагай газар дээрэ Перевал тосхон. Тэрэниие Нижнеангарскын ажалшадай депутадуудай поселково Соведэй захиргаанай мэдэлдэ оруулха;

Яруунын аймагай Нарһатын сельсоведэй газар дээрэ Домна тосхон;

Прибайкалиин аймагай Зырянска сельсоведһээ гаргажа, Батурино, Гурулёво, Кика, Нестерево ба Сосново тосхонуудһаа бүридэһэн Нестеревскэ сельсовет энэ аймагта эмхидхэ. Нестеревскэ сельсоведэй түб Нестерево тосхондо байха юм;

Кабанскын аймагай Посольско сельсоведэй Боярска станциин тосхониие энэл аймагай Бабушкин хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй захиргаанай мэдэлдэ оруулха:

удаадахи һуурин тосхонуудые бүридхэл дансаһаа гаргаба.

Баргажанай аймагай Алга тосхон ба Тала һууриниие;

Кабанскын аймагай 20-дохи блокпостые. Гремячий, Малиновка, Мамай, Сухой Ручей тосхонуудые;

Хяагтын аймагай Слобода тосхониие;

Прибайкалиин аймагай Катково тосхониие;

Хойто-Байгалай аймагай Иркан, Томпа, Ченча тосхонуудые;

Түнхэнэй аймагай Затунка, Бүтүү болон Үлэнтэ һууринуудые.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Европын коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай конференци дээрэ КПСС-эй делегациин толгойлогшо Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ (эхиниинь). Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сесси тухай информационно мэдээсэл. Буряадай АССР-эи Верховно Соведэй Президиумэй указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үе сагай эрилтэ» — Ж. Ванкеевэй, В. Цыбиковэй статья Манай хөөрэлдөөн

Гурбадахи хуудаһанда. Европын коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудаи конференци дээрэ КПСС-эй делегациин толгойлогшо Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын түгэсхэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Осол болохогүйн түлөө»— Г. Моргуновагай статья

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.15—«Маленькие недоразумения»—мультфильм (үнгэтэ). 11.50—Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—«Үхибүүдтэ—фильм». «Кортик» (2-дохи сери). 13.20—«Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб» (үнгэтэ). 13.30—Спортын программа (үнгэтэ). 14.10—Ф Листын зохёолнууд (үнгэтэ). 14.30—«Уран зохёолой уншалга». М. Стельмах. «Үнэн ба худал юумэн» (үнгэтэ). 15.00—«Түрүүшүүлэй шэн габьяа»—Социалис Ажалай Герой Т. Ахунова тухай телеочерк (үнгэтэ). 15.30—«Канадын арадай һайндэр — конфедерациин үдэртэ». Канадын телевидениин программа. 17.00 — «Театр тухай хөөрэлдөөнүүд» К. Треневой түрэһөөр 100 жэлэй ойдо. 18.00 — «Время». 18.30—Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.40—Телевизионно һонин.

«Орбита». 19.00—«Мүнөөнэй эрдэм наука». 19.30—«Канадын арадай һайндэр—конфедерациин үдэртэ»—Канадын телевидениин программа. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15—«Театр тухай хөөрэлдөөнүүд» К Треневой түрэһөөр 100 жэлэи ойдо. 22.15—Ф Листын зохёолнууд (үнгэтэ). 22.35—«Просто так»—уран һайханай фильм. 23.50 — Забһарлалга. 24.00—«Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Примориин хизаарай драмын театрай зүжэг. 21.00—Лхасаран Линховоин дуулана.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат?

УХААЛАН ЗОХЕОГШОД — МИЛЛИОНЕРНҮҮДЭЙ КЛУБ

ПОЛЬШЫН Опол хотодо ухаалан зохёогшод—миллионернүүдэй клуб 140 гаран хүндэтэ гэшүүдтэй юм. Энэ клубай гэшүүн болохо эрхэдэ хүртэхын түлөө хүнүүд айхабтар орёо, шанга шалгалта бариха ушартай болодог. Жэл соо оруулһан ухаалан зохёолгын дурадхалнуудһаа абтадаг жэлэй ашаг олзо нэгэ миллионһоо бага бэшэ злоты байха ёһотой.

Клубай гэшүүдэй дунда зохёон байгуулхы мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрдэг. Тэрэнэй дүнгүүд арадай нөөсэдэ ехэ хубитаяа оруулдаг байна. Жэшээнь, Ф. Пигулын оруулһан ухаалан зохёолгын 9 дурадхал жэлдээ 40 миллион злотын ашаг олзо үгэһэн байха юм

БУЛАША НЮУСАНУУДЫНЬ ЭЛИРҮҮЛБЭ

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ Наукануудай академиин түүхын институдуудай археологууд Шемахаһаа урдуурхи эртэ сагай хүүрнүүдые малтахадаа. 133 хашарһан мүнгэтэй домбо оложорхёо. Шабар аяга аяхһартанууд, буу зэбсэг, гэрэй зөөри хогшол гэхэ мэтын урда тээнь олдоһон юумэнүүд түүхэшэдэй суглуулбаринцудта бии һэн. Гэбэшье эдэнэй һара үдэр багсаамжалан тайлбарилагдаһан байгаа бшуу. Мүнгэн дээрэ таблагдаһан жэлынь урда тээнь олдопон юумэнүүдэй «наһые» тодо наринаар тодорхойлхо арга олгоо.

Урда тээнь огто дайралдаагүй, хаанай дүрэ зурагтай хашарһа мүнгэн эрдэмтэдэй анхарал ехээр татаба. XII зуун жэлэй үеын азербайджан поэт Низами гэгшын уран зохёол соо хэлэгдэдэг Сасанидай хаан Валакс (484—488) тухай мэдээсэлнүүдые батална.

Дундуур зуун жэлнүүдэй үедэ азербайджанай сасанидска Ирантай худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбоотой байһыень энэ булаша гэршэлэн харуулна.

МАЙСУРАЙ ЗАНДАН МОДОД

УРДА ИНДИИН хододоо хүжэ ногоон, үльгэрэйхидэл гоё һайхан хотын оршондо тужа бии юм. Иимэ тужа дэлхэй дээрэ хаанашье байхагүи гэжэ нютагай хүн зон хэлсэдэг. Субад эрдэнидэл адли бишыхан набшаһатай зандан модон соогуур ябахадаш, хоншуу һайхан үнэр анхилжа байдаг. Тиихэдэнь энээндэ этигэжэ болоно. Имагтал эндэ ургадаг «Албум» гэжэ сортһоо зандан модоной үнэтэ тоһон абтадаг байна гэжэ Дж. Путтасвами хөөрэнэ. Зандан модонһоо тоһо үйлэдбэрилэн абадаг дэлхэй дээрэхи ори ганса гүрэнэй фабрикые тэрэ толгойлдог юм. Тэрэнэй үйлэдбэрилпэн продукци олон оронуудта. эдэнэй дунда Советскэ Союзда худалдагдадаг байна.

Фабрикын хашаа соохи томо гэгшын сусал модо Дж. Путтасвами заана. Энэ модоной оройдоол 5 процентнь тоһо үгэдэг гэжэ тэрэ хэлэнэ. Тэрэнһээ тоһо абаха гээшэ айхабтар орёо нарин хэрэг мүн. Жэлдээ фабрика 100 тонно тоһо үйлэдбэрилдэг. Энээнэй 60 процентнь хариин оронуудта эльгээгдэдэг байна. Бэшэниинь Индиин «Махарани» гэжэ мылэ онсо һайхан хангал үнэртэй болголгодо гаргашалагдадаг.

МАНТАН ТОМО ОРХИДЕИ

ОРХИДЕИ сэсэг хадаа Зүүн-Урда Азиин оронуудтахи эгээл мантан томо сэсэг болоно. Сингапур хотодо ажаһуудаг сэсэг ургуулагша г-жа Лоренц 1,5 метр үндэртэй иимэ сэсэг ургуулба. Энээнэй тула арбан жэл соо хүдэлһэн байна. Энэ асари томо сэсэг хадаа олоной дунда алдаршаһан «эреэн гүрөөһэнэй» орхидей болоно. Эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор, энэ хадаа дэлхэй дээрэхи эгээл мантан томо орхидей мүн.

Сингапур иимэ сэсэгүүдые ондоо оронуудта худалдадаг юм. Хүн зоной энээниие худалдажа абахые ехээр хүсэдэг байһыень хараадаа абажа нютагай аралжаа наймаашад алтан, мүнгэн шэнги үнгэтэй орхидей сэсэгүүдые бии болгоо. Энээнэй тула амиды сэсэгые [illegible] алта гү, али мүнгэ шарадаг байна.

ЗАГАҺАШАДЫЕ ГАЙХУУЛБА

РУМЫНИИН загаһашад Кэлэраша хото шадар Дунай мүрэн дээрэ 3 метр утатай, [illegible] килограмм шэгнүүртэй 30 наһатай осетр загаһа бариба Загаһанай дотооһоо 21 килограмм хара түрһэ гаргажа абаа. Энэ хадаа нютагай загаһашадаи хэзээ нэгэтэ гибшуурта ороһон эгээл томо загаһан болоно.

ТАСС.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000, г. Улаан-Удэ ... секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00664. Заказ № 00667.